

per quod tale opus specialiter appropriatur Spiritui Sancto ;

ARTIC. III.

RESP. AD ARGVM.

Vtrum Christus ex appropriatione Spiritus Sancti ad opus incarnationis possit dici filius Spiritus Sancti . Conclusio est negativa .

D . Thom. 3. p. q. 32. art. 3. Caiet. & Medina ibidem. Ricchard. in 3. dist. 4. q. 2. D. Bonau. in 4. d. 4. art. 1. q. 1. Argent. q. 1. art. 4. Alenf. 2. p. q. 8. memb. 4.

Attributa præsupto-- hant essen-- tiam. idest nostro modo intelli-- gendi : & personis ra-- tione attri-- butorum ap-- propriatur operatio-- nes. ideo non sequitur, ut eis appro-- prietur es-- sentia pro-- pter talem distinctionem. Cuiuslibet personæ appro-- priari po-- test incarna-- tio : sed potissime Spiritui S.

Quia specia-- le derogat generali : ideo specia-- liter dicitur opus in-- carnationis appropriari Spiritui Sancto .

Ad primum dicendum, quod operationes diuinæ appropriantur aliquibus attributis diuinis, & quia omnia attributa præsupto-- hant diuinam essentiam, ideo non sequitur, quod si aliqua operatio appropriatur alicui personæ diuinæ, quod ei approprietur diuina essentia.

Ad secundum dicendum, quod quamuis opus incarnationis possit appropriari cuiuslibet personæ diuinæ, tamen potissime debet appropriari Spiritui Sancto, tam ex parte diuinorum attributorum, quam ex parte diuinarum personarum.

Ad tertium dicendum, quod in omnibus operibus diuinis generaliter relucet diuina potentia, quæ appropriatur Patri, sed in opere incarnationis specialiter relucet diuinus amor, & bonitas, & gratia, & iustitia. Et quia speciale etiam secundum Iuristas, & benè, in hac parte derogat generali, ideo incarnationis opus tanquam quid speciale, specialiter appropriatur Spiritui Sancto.

Ad quartum dicendum, quod Pater, ex quo habet authoritatem in Filium, in opere incarnationis dicitur habere aliquid specialiter proprium : Spiritus Sanctus verò, quia non habet aliquid proprium, dicitur habere aliquid appropriatum, ex quibus ei specialiter appropriatur opus incarnationis.

TERTIO quæritur Vtrum opus incarnationis ita specialiter approprietur Spiritui Sancto, quod Christus incarnatus possit dici filius Spiritus Sancti.

Et videtur, quod sic. Nam in incarnatione, non obstante, quod eam tota Trinitas operata est, tamen homo Iesus Christus specialiter dicitur Dei Patris Filius : pari ergo ratione potest dici filius Spiritus Sancti, vel totius Trinitatis, specialiter tamen Spiritus Sancti, quia ei specialiter appropriatur incarnationis opus.

Præterea, secundum Philos. in 15. de animalibus, ut supra per multas auctoritates ostendimus, in generatione prolis mater administrat materiam, & se habet, ut quid passiuum, Pater autem inducit formam, & se habet ut quid actiuum : & quia in generatione Christi Spiritus Sanctus se habuit, ut quid actiuum, & fecit totum illud, & amplius, quod in alijs hominibus facit paternum semen: ergo &c.

Præterea ex hoc dicitur aliquis pater alicuius hominis, quia conceptus est ex ipso in utero matris, de qua est natus, quia hoc verificatur de Christo respectu Spiritus Sancti, & Mariæ Virginis, iuxta illud Symboli : *Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine* : ergo &c.

Præterea, videtur, quod Christus possit dici filius totius Trinitatis : sed quod competit toti Trinitati competit Spiritui Sancto, ergo &c. Probatur assumptum. Nam quælibet creatura, secundum quod huiusmodi, potest dici Filius Dei, vel totius Trinitatis, quæ creauit eam, iuxta illud Deuteron. c. 32. *Numquid non ipse est Pater*

Arist lib. 15 de Animal.

Deut. c. 32

Pater tuus, qui creavit te, &c. sed Christus, secundum quod homo, potest dici creatura, iuxta August. 4. de Trinit. c. 19. vbi dicit, Christum Dei Filium factum esse creaturam, per quem facta est omnis creatura.

D.P. Aug.
10m.3.

IN CONTRARIUM est Magister in littera, qui assignat differentiam inter Christum natum de Spiritu Sancto, & Maria Virgine, ait, quod *sic natus est de Maria Virgine, quod est eius filius; sed sic natus est de Spiritu Sancto, quod non est eius filius.*

Præterea. si Christus posset dici filius Spiritus Sancti, hoc esset, quia esset eius filius adoptivus: sed ut infra patebit, Christus non debet dici filius adoptivus, sed solum naturalis: ergo &c.

RESOLVTIO.

Christus non potest dici filius Spiritus Sancti, quia, etsi habeat rationem principij actiui in generatione Christi, quod est unum ex quinque requisitis ad hoc, ut aliquis dicatur pater alicuius secundum carnem: tamen non præbuit semen: non se habuit naturaliter: non communicavit substantiam suam: neque fecit sibi similem in natura: quæ sunt alia quatuor ad carnalem generationem requisita.

RESPONDEO dicendum, quod Augustinus hanc questionem definit in pluribus locis, & specialiter determinat eam in Enchirid. cap. 36. vbi ait, quod *Christus sic natus est de Spiritu Sancto; quod nullo modo sit filius Spiritus Sancti.* in eodem autem lib. cap. 37. soluit argumentum factum: quare Christus dicatur natus de Spiritu Sancto, & tamen non dicatur filius Spiritus Sancti, quia non quicquid nascitur de aliquo, debet dici filius eius; Nam de homine nascitur capillus, & vermiculus, tamen nihil eorum est filius hominis. Sed quia forte aliquis diceret, capillus, &c. huiusmodi nascuntur de homine materialiter, sed Christus natus est de Spiritu Sancto effectiue, quia opus incarnationis causauit, & fecit Spiritus Sanctus: ideo ibidem aliud exemplum adducit, quod quilibet baptizatus dicitur regeneratus, vel natus ex aqua, & Spiritu

Tom. 3.

Non omne, quod nascitur de aliquo, dicitur filius eius.

Sancto, & tamen nullus baptizatus dicitur filius aquæ, & si possit dici quod aqua Baptismi causat, & auget in nobis gratiam, quia sacramenta nouæ legis non sunt sacramenta ægena, quod solum sint signa, & non causa gratiæ, quia suo modo omnia huiusmodi sacramenta sunt causantia, & efficientia ipsam gratiam. Hæc etiam materia satis tractatur in littera, quod Christus sic natus est de Spiritu Sancto, ut non sit filius eius. Verba enim Magistri in littera posita, sunt desumpta ab Augustino in Enchirid. locis citatis, neque solum in Enchiridio questionem præfatam definit Augustin. sed etiam determinat eam 2. de Trinit. c. 10. vbi ait: *Nec enim Iesus Spiritus Sancti filius, aut etiam filius suus credi, aut intelligi potest.*

Sacramenta nouæ legis causant gratiam.

B

Tom. 1.

Est autem hæc veritas questionis propositæ, quod Christus sic natus est de Spiritu Sancto, ut non sit filius eius. Verum hanc veritatem diuersi diuersimodè manifestant. Præsumperunt enim quidam dicere, quod hæc propositio. Christus est filius Spiritus Sancti. non debet negari tanquam aliquid simpliciter, falsum, sed tanquam aliquid præstans occasionem errandi, tam circa æternam generationem Filij, quam etiam circa temporalem. Circa æternam enim generationem Filij præstaret occasionem errandi hoc dictum, quia sequeretur ex hoc quædam confusio relationum, vel quædam confusio istius relationis, quæ est filiatio, si Christus posset dici non solum filius Patris, sed etiam filius sui ipsius, & Spiritus Sancti.

Prima opinio aliquorum.

C

Præstaret etiam hoc dictum secundum eos, occasionem errandi circa generationem Filij temporalem, si enim Christus esset filius Spiritus Sancti secundum hominem, vel secundum generationem temporalem, videretur sequi, quod Spiritus Sanctus genuisset eum de sua substantia, quod esset erroneum dicere. Aduertendum autem, quod sic dicentes, ne præstetur occasio errandi, non solum debemus negare Christum esse filium Spiritus Sancti, sed etiam esse Filium totius Trinitatis. Ne ex hoc dicto incidamus in errorè Arrij dicentis Christum esse puram creaturam; vel in erro-

Errores Arrij & Nestorij.

rem Nestorij asserentis, in Christo plures **A** personas, vel saltem plura supposita: ex quibus dictis sequeretur Christum non esse Dei Filium naturalem, quia in eo non esset natura humana in vnitate suppositi, vel personæ, sed solum esset filius adoptiuus, si humana natura in Christo non sit coniuncta Verbo, nisi per gratiam, sequendo præfatas opiniones: sed dicere negandum esse, Christum esse filium Spiritus Sancti, vel esse filium totius Trinitatis, & per consequens sui ipsius, solum propter vitandum errorem, vel errores, & non propter falsitatem eius quod dicitur, est contra August. 2. de Trinitate cap. 10. vt supra diximus, asserentem, quod *nec Iesus Christus spiritus Sancti filius, aut etiam filius suus credi, aut intelligi potest.* Est ergo huiusmodi dictum incredibile, & non intelligibile, ergo & per se falsum.

Tom. 3.
Refellitur
aliorum opi-
nio, & sol-
uuntur ra-
tiones pro
ea adductæ

Quod autem dicunt de confusione relationum, quia tunc viderentur contrariæ relationes inesse eidem. Dicitur potest non esse inconueniens diuersis respectibus; non solum contrarias relationes; sed etiam communia, vel opposita absoluta inesse vni, & eidem simul, vnus enim, & idem Christus, qui erat simul Deus, & homo, simul erat passibilis, & mortalis vt homo, & impassibilis, & immortalis, vt Deus. Vtrum autem concedi possit simpliciter, quod Christus sit creatura, quia hoc videtur dicere Aug. 4. de Trin. c. 19. dicens, *Dei Filium factum quippe esse creaturam, per quem facta est omnis creatura,* & Vtrum in Christo sint plura supposita, & plura indiuidua, hæc inferius patebunt. Nunc autem scire sufficiat hoc dictum esse secundum se falsum, Christum esse filium Spiritus Sancti, & Spiritum Sanctum esse patrem Christi, dicente Magistro in littera, Christum natum esse de Maria, & Spiritu Sancto, sed sic natum de Maria, quod ipsa est Mater eius, sic autem de Spiritu Sancto, quod Spiritus Sanctus non est pater eius.

Tom. 3.

Secunda opinio.

Sed quomodo hoc dictum sit falsum, quod Christus est filius Spiritus Sancti, diuersi diuersimodè declarant; nam quidam hoc declarant ex vnitatem ipsius esse, quod est in Christo. Etenim quia in Christo non est (vt aiunt) nisi vnus esse,

quod non habet Christus ab aliqua persona diuina, nisi à Patre, ideo solum, est Filius Patris, non Spiritus Sancti. Sed isti videntur concludere Christum non esse filium Mariæ Virginis, quia ab ea non accepit illud esse simpliciter, quod à Patre habet.

Refellitur
dicta opinio

Dicemus ergo, quod generatio est opus naturæ, vt dicit Damasc. lib. 1. cap. 8. vel generatio est via in naturam, quia ex hoc aliquis dicitur filius alicuius, prout per generationem accipit naturam similem illi, cuius est filius. Propter quod cum in Christo sint duæ generationes, & duæ acceptiones naturarum, quia in eo est generatio æterna, per quam accipit a Patre naturam diuinam, non solum similem, sed eandem cum Patre: & est in eo generatio, vel natiuitas temporalis, per quam accipit naturam humanam a Matre similem, & eandem cum Matre; non eandem numero, sed eandem specie, quia, licet Christus, vt est Dei Filius, accipiat naturam diuinam a Patre, eandem numero, quam habet Pater, quia Pater, Filius, & Spiritus Sanctus nõ sunt plures Dij, sed vnus Deus: Filius autem carnalis, secundum quod huiusmodi, non habet eandem naturam numero cum suis progenitoribus, sed solum similem in specie, loquendo de similitudine largè, quæ potest esse non solum secundum qualitatem, & secundum essentiam, sed etiam secundum substantiam. Quia verò iste modus assignandi falsitatem præfati dicti, quod Christus non est filius Spiritus Sancti ex vnitatem ipsius esse, vel ipsius suppositi, quod est in Christo, non est conueniens, ideo est alius modus assignandi huiusmodi falsitatem, ex varijs modis filiationum.

Tertia opinio.

Refellitur
tertia opinio.

D

Dicunt enim quidam, quod Christus non potest verè dici filius Spiritus Sancti, vel totius Trinitatis, quia non nisi tripliciter dicitur aliquis filius: vel per generationem, vel per adoptionem: vel per creationem, Christus autem non est filius Spiritus Sancti per creationem, quia respectu Spiritus Sancti magis dicitur factus, quam genitus. Sed hoc potest improbari, quia idem videtur importare hoc nomen genitus, & hoc nomen natus: sed, vt patet, Magister in littera simpliciter concedit

Quarta opinio.

Improbatur
dicta opinio

dit Christum esse natum ex Spiritu Sancto, ergo hoc modo quo concedimus natū, videtur, quod possimus concedere genitum. Qui verò dicunt, quod Christus respectu Spiritus Sancti dicitur factus, sic etiam respectu Virginis Marię, potest dici factus, iuxta illud ad Galat. 4. *Misit Deus Filium suum factum ex muliere.* Improbant etiam isti alios duos modos filiationis, quod Christus non potest dici filius Spiritus Sancti, vel totius Trinitatis per creationem, quia Christus non est creatura, nec per adoptionem, quia Christus non est filius adoptivus, sed naturalis. Verum hæc videntur aliquo modo dubia, cum August. vt iam dictum est, concedat, quod Christus Dei Filius factus est creatura, per quem facta est omnis creatura. Et de adoptione quare Christus non sit filius adoptivus, cum in eo fuerit omnis plenitudo gratię, loquendo etiam de gratia habituali, merito potest dubitari.

His itaque omnibus excursis, dicamus, quod vbi possumus procedere ex proprijs, non debemus procedere ex communibus. Dicemus ergo, quod quantum ad præsens spectat, quinque requiruntur ad hoc, quod aliquis sit pater alicuius.

Primum vt respectu eius, in ijs quæ sunt secundum carnem, vel secundum generationem carnalem, pater habeat rationem principij actiui: quia vt Philosoph. ait in 15. de animalibus. *Hoc rationabiliter accidit, quod pater, siue masculus exhibet speciem, siue formam, & principium motus, idest se habet ad generationem actiuè, femina autem, siue mater exhibet corpus, & materiam, idest se habet ad generationem passiuè.*

Secundum autem, quod ad hoc requiritur, est, vt hoc fiat seminaliter, quia in generatione pater exhibet semen, mater autem exhibet sanguinem, quia, vt ait Philosophus in eodem 15. *Cum masculus, & femina habeant corpora distincta, oportet distincta esse, quæ exhibent in generatione, & quia masculus de necessitate exhibet semen, femina non de necessitate hoc exhibet, propter quod Philos. ait in eodem 15. manifestum esse, quod femella sperma ad generationem non conferat, idest, non est necessarium, quia*

A potest sine emissionem proprii spermatis femina concipere, vt patet in eodem 15; Tamen in præfato libro de animalib. assignatur alia causa, ibidem enim dicitur, *si ex parte femella esset necessarium sperma, non essent necessaria menstrua.* vult ergo ibi distincta esse, quod in generatione dat masculus, siue pater, quia de necessitate dat sperma, siue semen, & quod de necessitate dat femella, siue mater, quia dat de necessitate menstruum siue sanguinem. Erit ergo secundum, quod requiritur in generatione naturali. vt ipse pater se habeat seminaliter.

Tertium, quod requiritur ad esse patrem, est vt hoc fiat naturaliter, quia aliter non esset naturalis pater.

Quartum quod requiritur ad esse patrem, est, vt hoc fiat de sui substantia, propter quod Damascen. lib. 1. cap. 8. dat differentiam inter generationem, factionem, & creationem, quia generatio est de propria substantia generantis, factio de aliena, creatio de nullo.

C Quintum, quod requiritur ad esse patrem, est, quod assimilet sibi filium in natura, quia pater, & filius de necessitate sunt eiusdem naturæ, saltem secundum speciem; De ijs autem quinque, quæ dicimus esse necessaria ad esse patrem, possemus in generatione Christi secundum carnem saluare in Spiritu Sancto. vnum tantum, videlicet, quod ibi se habuit vt principium actiuum.

Sed quod hoc non fuerit seminaliter, rectè dicit Damasc. lib. 3. c. 2. vbi loquens de superuentione Spiritus Sancti in Mariã Virginem, ait, *non seminaliter hoc factum fuisse.* Christus ergo fuit conceptus de B. Virgine per superuentionem Spiritus Sancti non seminaliter. Fuit etiam hoc non naturaliter, quia in vno, & eodem instanti fuit formatum, & organizatum corpus Christi, & perfectum anima rationali, & coniunctū Verbo, ad quod operatio naturalis nõ potuisset attingere, nimirum vt in vno, & eodem instanti hæc omnia fierent. Tertio hoc non fuit factum de substantia Spiritus Sancti, quia, vt dicitur in littera: in conceptione Christi Spiritus Sanctus non fuit Virgini pro femine,

Diferimen inter generationem, factionem, & creationem.

Ex quinque requisitis ad esse patrem, vnum tantum competit Spiritui Sancto, respectu generationis Christi.

Galat. 4.4.

Opin. Aegidij.

Ad hoc, vt aliquis dicatur pater alicuius quinque requiruntur.

Arist. lib. 15. de animal.

mine, quia de substantia Spiritus Sancti hoc factum non fuit. Quartò, quia ex illa conceptione temporali, & secundum carnem Spiritus Sanctus non assimilatur sibi Christum in natura, quia Christus Dei Filius ex tali generatione factus est homo, & assimilatus est Virgini Mariæ in natura humana, ut posset secundum hoc dici mater eius; non autem in hoc assimilatus est Spiritui Sancto in natura, ut posset dici pater eius. Cum ergo ad construendum, omnia requirantur, ad destruendum verò solum vnum sufficiat de quinque, quæ assignauimus ad esse patrem necessaria, solum vnum potest competere Spiritui Sancto, alia autem quatuor sunt neganda ab ipso, non solum simpliciter, ad quod sufficeret vnum solum, sed etiam multipliciter, quia quadrupliciter asserere possumus Christum sic esse conceptum, vel natum de Spiritu Sancto, idcirco Spiritus Sanctus non est pater eius.

Ad cõstruendum plura requiruntur, ad destruendum sufficit vnum.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum argumentum dicendum, non concludere nisi de prima conditione, quæ requiritur ad esse patrem, videlicet, quod respectu eius se habeat ut principium actiuum, verum ista sola conditio non sufficit, sed necessariae sunt sibi aliæ quatuor conditiones iam præhabitæ, quarum nulla, ut patuit, competit Spiritui Sancto. Quod si volumus istam primam conditionem transferre ad diuinam generationem, non dicemus, quod ibi pater se habeat ut principium actiuum, sed ut principium authoritatum, vel productiuum: nam in productionibus diuinis possumus concedere rationem principalitatis, & rationem principij; Dicimus enim Patrem esse principium Filij, & dicimus Patrem, & Filium esse principium Spiritus Sancti, & concedimus Spiritum Sanctum procedere principaliter a Patre, sed agere, efficere, causare, non propriè ponimus in diuinis ad intra, quia omnia hæc propriè accepta sunt in aliud, secundum quod aliud; quicquid enim propriè agit, efficit, vel causat huiusmodi est in aliud, secundum quod aliud, in diuinis tamen, licet productus sit alius à producente, non

Ad esse patrem non sufficit vna conditio: sed requiruntur aliæ quatuor, quæ Spiritui S. non conueniunt, ita dicendum est ad 2. & 3.

Agere, efficere, causare non propriè ponuntur in diuinis, quia sunt in aliud, sicut quod aliud, sed si aliquando reperitur, sicut in diuinis vocabulis vsos fuisse, illorum dicta sunt pie explicanda, non autem simpliciter admittenda.

tamen aliud. Nã, ut dicitur in de sex principijs, *omnis actio in motu fundatur*: ubi ergo non est motus, nec mutatio, ibi propriè non inuenitur actio. Et si ibi dicantur aliqua per modum actionis, & potissimè, si illa aliqua denotent distinctionem personarum, sicut diximus, quod Pater generat, & est ingenuus, Filius generatur, & Spiritus Sanctus procedit, omnia talia dicta per modum actionis, vel passionis, semper implicunt relationes, per quas est distinctio personarum, iuxta illud Damasc. lib. 1. cap. 2. *In diuinis omnia sunt vnum, præter ingenerationem, generationem, & processionem*. Non est enim in diuinis distinctio, nisi per relationes, & non sunt in diuinis nisi duo prædicamenta, substantia, & relatio, ut vult Boetius in lib. suo de Trinit. quæ duo prædicamenta hunc modum tenent, ut vult idem Boetius, quod *substantia continet unitatem, relatio multiplicat Trinitatem*. Generat ergo, vel producit Pater Filium, sed non propriè agit, nec facit, nec causat Filium, & si inueniatur, quod Pater est causa Filij, loquendo de Filio, ut est Deus, tales loquutiones non sunt simpliciter admittendæ, sed exponendæ.

Per iam dicta patet solutio etiam ad secundum, quia nil aliud concludit argumentum, nisi quod in generatione temporali, id quod fuit ibi actionis, egit, vel fecit Spiritus Sanctus, sed hoc non sufficit ad esse Patrem, ut est per habitum manifestum.

Ad tertium dicendum, quod Christus conceptus est de Spiritu Sancto, sed non seminaliter, nec etiam de substantia Spiritus Sancti, nec ex illa conceptione accepit naturam diuinam à Spiritu Sancto, sed naturam humanam, in qua non conuenit cum Spiritu Sancto, ut ex hoc possit dici filius Spiritus Sancti.

Ad quartum dicendum, quod verba Augustini habent suam expositionem, ut infra patebit, cum disputabitur. Vtrum hæc sit simpliciter admittenda, Christus est creatura; Vel possumus dicere, quod Christus, etiam secundum quod homo, dicit duo, nimirum naturam humanam, & suppositum Verbi in tali natura. Natura enim humana, secundum se non est homo, sed suppositum in tali natura est illud,

Christus proprie creatura di ei non potest simpliciter: sed tantum determinatiue. id est ut homo. Et si Sancti aliquando appellauerunt ipsum creaturam simpliciter. dicendum quod hoc fecerunt ut breuitati sermonis studerent. Ita Aegid. infra dist. 2. q. 1. ar. 2. ad vltimum.

lud, quòd congruè dicitur homo, Non enim est idem quærere, quid significat hoc nomen homo, & pro quo supponit, quia hoc nomen homo principaliter significat naturam humanam, sicut & cætera nomina principaliter significant formam, tamen in loquutionibus factis de eis supponit pro supposito habente talem naturam. Et si dubium est in alijs, non est dubium, prout spectat ad præsentem quæstionem, vbi quæritur de filiatione. Nam filiatio non propriè competit naturæ, sed supposito. Natura enim humana non dicitur filia alicuius, sed suppositum in tali natura potest esse illud, cui competit filiatio. Verùm, licèt in Christo sit natura creata, vt humanitas; & increata, vt Deitas: Tamen non est ibi nisi vnum suppositum increatum, propter quod propriè creatura dici non potest. Et cum dictum sit, quòd filiatio propriè competit supposito, Christus per creationem non potest dici filius totius Trinitatis, nec sui ipsius, nec Spiritus Sancti.

DISTINCTIONIS IV.

Pars Secunda Principalis.

De Christo Domino, prout comparatur ad B. Virginem.

QVAESTIO PRIMA.

OSTEA quæritur de secundo principali, prout Christus secundum incarnationem comparatur ad Mariam Virginem, vel ad matrem ipsam concipientem. Circa quod quæruntur duo. Primò. Vtrum B. Virgo possit dici mater hominis Iesu Christi. Secundò ex hoc quòd dicitur mater illius hominis, Vtrum possit congruè dici mater Dei.

ARTIC. I.

Vtrum B. Virgo possit dici Mater hominis Iesu Christi. Conclusio est affirmatiua.

D. Tho. 3. p. q. 35. art. 3. Caiet. & Medina ibid. Lychet. in 3. d. 4. q. 1. D. Bonau. in 3. d. 4. art. 2. q. 1. Dur. q. 2. Baccon. q. 1. Biel. q. vnica. Argent. d. 4. q. 1. art. 3. A lens. 3 p. q. 10. memb. 5.

D primum sic proceditur. Videtur quod B. Virgo non possit dici mater illius hominis congruè, & competent. Quia in conceptione Christi B.

Virgo ministravit materiam tantum, quia totam illam actionem principalem fecit Spiritus Sanctus: sed propter materiam tantum non potest aliquid dici mater alicuius, nam licèt aliqua arbor præbeat aliquam materiam, de qua fit scamnum, non tamen propter hoc illa arbor potest dici mater illius scamni; ergo & c.

Præterea. Ad matrem spectat præparare materiam, de qua concipitur filius. sed materia conceptionis Christi sumpta est à reliqua carne Virginis, operatione Spiritus Sancti: ergo Virgo non debet dici mater hominis Christi.

Præterea. Sicuti caro Christi operatione Spiritus Sancti formata est de materia sumpta à B. Virgine, ita Eva operatione diuina formata est de materia sumpta ab Adam: sed Adam ex hoc non potest dici nec pater, nec mater eius: pariter B. Virgo non potest dici mater hominis Christi.

Præterea. Multò plus contulit ad conceptionem Christi Spiritus Sanctus, quàm B. Virgo, quia agens in omni actione est præstantior, quàm materia; sed Spiritus Sanctus, vt habitum est, non potest dici pater hominis Christi: ergo multò minus B. Virgo poterit dici eius Mater.

Præterea. Filiatio, vt habitum est, respicit ipsum suppositum: sed in Christo non est nisi vnum suppositum, quod est pater.

æternum, & illud suppositum non habuit esse à B. Virgine, cum fuerit æternaliter ante ipsam: ergo nullo modo Christus potest dici filius Virginis.

Præterea. In Christo non est nisi vnum esse, & illud esse non habet Christus à Virgine Beata, cum sit quid æternum: ergo &c.

IN CONTRARIUM est, quia in multis locis B. Virgo dicitur mater illius hominis, scilicet Iesu Christi, iuxta illud Matth. 1. *Cum esset desponsata Mater eius*, idest illius hominis Iesu Christi. Item Ioan. cap. 19. dicitur: *Stabat autem iuxta Crucem Mater eius.*

Math. c. 1.

Io. c. 9.

RESOLVTIO.

B. Virgo fuit vera mater Christi hominis, quia dedit ei quæcunque dant aliæ veræ matres suis filijs: nam præparauit materiam in utero ad eius corpus formandum, locum in matrice ad conseruandum, purissimum sanguinem in utero, & lac suauissimum extra uterum, ad ipsum nutriendum.

RESPONDEO dicendum, quòd in hac materia fortè posset facere dubiù, quia aliqua faciunt aliæ matres in conceptione filiorum suorum, quæ non fecit Virgo in conceptione Christi: sicut est emissio spermatis, delectatio secundum carnem, quæ multum videtur facere ad hoc, quòd mulier grauidetur; & ideo videmus, mulieres omnes, quæ nimis vtuntur coitu, & non delectantur in coitu, raro concipere, vel grauidari: sed omnia ista, præterquam quod in tam sancta muliere sunt indecentia, non sunt rursus ad propositum. Possumus enim verè concedere, Mariam Virginem in conceptione Christi fecisse omnia illa, quæ de necessitate faciunt omnes veræ matres, propter quod si arguatur de emissionem proprii feminis, dicemus, quòd, vt patuit per Philos. 15. de animalib. mulier sine tali emissionem potest verè concipere, & esse vera mater, etiam sine delectatione carnali: Inuentum est enim aliquas mulieres ita concepisse, & esse verè matres. Videndum est ergo ad plenam declarationem quæstionis propositæ, quid de

Mater potest verè concipere absque delectatione carnali.

A necessitate faciunt aliæ mulieres verè matres in conceptione filiorum, & si possumus omnia illa saluare in B. Virgine, quantum ad conceptionem Christi hominis; negare non poterimus ipsam esse veram Matrem illius hominis.

Verum est autem, quòd Philosoph. in 15. & in pluribus locis de Animal. matri attribuit solum præbere materiam, & esse principium passiuum; patri autem attribuit inducere formam, & esse principium actiuum. Quòd si in hoc vellemus sistere, soluta esset quæstio, quia Spiritus Sanctus ibi fecit quicquid est actionis, licet ex hoc non debeat dici pater Christi, quia hoc non sufficit ad esse patrem: si ergo ex B. Virgine sumptus est totus ille sanctissimus sanguis, de quo tanquam de propria materia passiuè, operatione Spiritus Sancti actiuè, formatum est corpus Christi, licet ex parte Spiritus Sancti hoc non sufficiat, vt sit pater, nihilominus ex parte Virginis hoc sufficit, vt sit mater Christi, dicimus enim cum Magistro in littera, quòd *Christus sic natus est de Spiritu Sancto, quòd non est pater eius, & sic natus est de Maria Virgine quòd est mater eius.*

C Verum, quia sic soluere quæstionem propositam est nimis superficialiter transire quantum ad declarationem veritatis ipsius, ideo ingrediemur profundius, & dicemus, quòd quando Philosophus ait, quòd quicquid est ibi actionis facit pater, & quòd principium actiuum est solus pater, intelligenda sunt verba Philosophi quantum ad actionem principalem, quæ est organizare, & formare organa, & membra foetus; sed quantum ad actionem præcedentem hanc actionem principalem, quæ est materiam præparare, & facere eam aptam, & conuenientem; vt idem fiat, & formetur foetus, hanc actionem facit mater, per cuius virtutem digestiuam digeritur, & purificatur omnis sanguis, vt sit conueniens materia prolis; & sicut est dare actionem præcedentem, hanc actionem principalem, quæ est formare, & organizare foetum, quæ actio præcedens est materiam præparare, sic etiam est dare, non solum actionem, sed etiam actiones sequentes, illam actionem principalem, quæ est formare, & organizare foetum, quæ actio præcedens

dens est materiam præparare; sic etiam A
est dare non solum actionem, sed etiam
actiones sequentes illam actionem prin-
cipalem, quæ est formare, & organizare
fœtum, quæ actiones sequentes sunt sal-
uare, & nutrire fœtum. Patri ergo dabi-
mus vnã actionem principalem, quæ est
formare, & organizare fœtum, sed ma-
tri dabimus tres, vel quatuor alias actio-
nes, vt vna actio sit præcedens organiza-
tionem, & hæc est præparare materiam,
vel purificare sanguinem, de quo fit pro-
les. Duæ autem, vel tres aliæ actiones
sunt sequentes hanc actionem principalem,
quarum vna est saluare fœtum, idest præ-
bere conuenientem locum, vt saluetur fœtus,
& hoc facit mater, quia eius est præbere
matricem, qui est conueniens locus ad saluandum
fœtum, quia extra matricem proles ante suam
completionem, quam debet habere in vtero
naturaliter, & congruè saluari non potest.

Quæ actio
cõpetat pa-
tri, & quæ
matri in
productio-
ne proles.

Dubitatio.

Sed dices. Nunquid hoc est agere, præ-
bere conuenientem, & sufficientem locum?
Dicemus, quod sic, quia rem in suo loco
saluari, & conseruari, sine aliqua actione,
vel influentia loci in locatum, esse non potest.
Adducemus autem ad hoc verba Porphyrij,
quod *patria, siuè locus est principium gene-
rationis, quemadmodum & mater, siuè
quemadmodum & pater*. cum autem pater
sit principium actiuum in generatione,
patria, siuè locus aliquid participabit
de huiusmodi principio actiuo, quia ha-
bet agere, & influere in filium locatum,
& conseruare ipsum.

Solutio.

Locus dici-
tur princi-
pium acti-
uum.

Assignata vna actione sequente prin-
cipalem actionem spectantem ad patrem,
quæ principalis actio est organizare,
actio autem sequens hanc actionem est
conuenientem locum præparare, & fœtum
cõseruare, & saluare: possumus rursus assi-
gnare aliam actionem sequentem, quæ est
sanguinem emittre, & fœtum nutrire.
Et hæc actio est duplex, sicut dupliciter
nutritur puer in vtero, & extra vterum,
in vtero autem fit emissio sanguinis ad
matricem, vbi est puer, dum est in vte-
ro, & ibi ex huiusmodi sanguine nutritur
puer. Cum verò est extra vterum, fit
emissio huius sanguinis mēstrui ad mam-

Puer quo-
modo nutri-
tur in vte-
ro, & extra
vterum.

Quomodo
fit lac, &
quid sit.

millas, & ibi dealbatur, & fit lac: nihil
enim aliud videtur esse lac, nisi sanguis
menstruus dealbatus in mammillis. Licet
enim masculo, siuè patri demus actionem
principalem, idest organizare, Matri
autem dabimus tres actiones sub prin-
cipali, vna est præcedens organizationem,
quæ est materiam præparare, idest san-
guinem digerere, & purificare, & aliæ
duæ possunt esse sequentes organizatio-
nem, idest sanguinem emittre ad ma-
tricem, vt ibi nutriatur puer in vtero, &
sanguinem emittre ad mammillas, vt
ibi dealbetur, & fiat lac, vt inde nutri-
tur puer extra vterum, emissio autem
sanguinis menstrui ad mammillas, certum
est, quod sequitur organizationem fœ-
tus, sed emissio sanguinis ad matricem,
potest præcedere, & sequi organizatio-
nem, quia non solum nutritur fœtus, cum
viuit vita animalis, vel vita hominis, &
quando iam est organizatus, sed etiam
nutritur ante huiusmodi organizatio-
nem, quando viuit vita plantæ: nam in
ipsis plantis est attractio alicuius humo-
ris, vnde nutriuntur, & viuunt. Ex hoc
autem potest apparere illa consequentia
Philosophi de fœmella in prioribus, *ha-
bet lac, ergo peperit*, quia emissio sanguinis
menstrui ad mammillas, vnde fit lac, est
nutrimentum pueri, quia fortè aliquas
guttas lactis potest habere fœmina, ante-
quam pariat, vel potest habere fœmina,
quæ nunquam peperit.

Patri in ge-
neratione
proles tri-
buitur vna
actio. ma-
tri autem
tres actio-
nes tribuuntur: vnã præ-
cedens orga-
nizationem,
& duæ
sequentes
ipsam.

Sed dices. Nõne ista emissio sanguinis
fit in fœmina virtute seminis virilis? Ad
quod dici potest, quod licet ista emissio
sanguinis iuuetur, fortificetur, & etiam
purificetur ex attractione facta virtute
virilis seminis, attamen oportet in ipsa
fœmina ponere aliquam huiusmodi vir-
tutem emissiuam, cum, exeunte fœtu de
vtero, fiat emissio sanguinis menstrui ad
mammillas. Fuit ergo Virgo Maria Ma-
ter hominis Christi, & possumus saluare
etiam ea omnia, quæ de necessitate facit
vera mater, videlicet materiam præpara-
re Christo homini puero, dum erat in
vtero, conuenientem locum tribuere, &
ipsum vt hominem nutrire in vtero, suo
purissimo sanguine, & extra vterum suo
purissimo lacte; quod erat sanguis purus
in eius mammillis dealbatus.

Obiectio.
Solutio

Quæ de ne-
cessitate fa-
ciunt aliæ
matres ve-
re saluantur
in B. Virg.
respectu
proles.

Verum

Dubitatio. Verū si ita dicimus, quòd credimus bene dictū, vltius insurgit de ipso Christo quæstio specialis. Nam cum corpus Christi fuerit formatum in instanti, quia secundum Sanctorum sententiam, statim post assensum Virginis, cum dixit: *Ecce Ancilla* &c. fuit in vtero Virginis Verbum caro, perfectus Deus, & perfectus homo, ex anima rationali, & humana carne subsistens. quomodo ergo naturaliter potuit habere Virgo tantum sanguinem, & tantam materiam præparatam, quòd inde formaretur subitò totum corpus humanum? non enim videtur rationabile. Hæc tamé difficultas nulla est, si considerentur verba Philosophi in 9. de animal. volentis, quòd quantitas pueri organizati, vel statim cum est organizatus, sit quantitas vnius magnæ formicæ. Magister etiam in historijs ait, quòd statim post verba Virginis, *fiat mihi secundum verbū tuū*, conceptus est Christus de Virgine perfectus homo in anima, & carne, ita tamen quòd lineamenta membrorum visibus discerni non possent. In hanc etiam sententiam declinauit Magister supra dist. 3. Philosoph. tamen in 9. de animalib. vult, quòd puer masculus in quadragesima die sit organizatus, & si pariat foemina abortiuum, & cadat tale abortiuum super aquam frigidam, quia frigidus est conseruare (Nam si cadat tale abortiuum super terram, vel super aliquam rem duram dissolueretur propter eius teneritudinem) sed si cadat super aquam frigidam poterit conseruari. Inuenitur enim tunc foetus secundum Philosoph. in 9. inuolutus tela, quæ si aperitur, inuenietur quantitas foetus secundum quantitatem magnæ formicæ, habens omnia membra distincta.

Solutio.

Quantitas pueri statim organizati, est sicut quantitas vnius magnæ formicæ, secundum Aristotelem.

Magist. hist. scholast.

Magist. sct.

Quod ergo posset etiam naturaliter in Virgine, tempore conceptionis Christi, inueniri tanta quantitas puri sanguinis, vt posset inde formari corpus secundum quantitatem vnius magnæ formicæ, nullus mirari debet; Fuit ergo corpus Christi formatum, & organizatum supernaturaliter, quia natura non agit in instanti, sed quantum ad id quod exhibet mater, & quod spectat ad matrem exhibere, vel facere, totum potuit facere B. Virgo, vt hoc modo possit dici vera Mater hominis Christi.

A Dubitant autem hic scripta communia, & dicunt, Quare August. super addit dicto Philosophi quinque dies, ponens puerum masculum formari, & organizari in 45. diebus, de quibus facti sunt versus, dicentes:

Sex in lacte dies, ter sunt in sanguine terni.

Bis seni carnem, ter seni membra figurant.

B Sed hæc difficultas de leui tollitur, possumus enim dicere naturalia non habere tempus punctuale. Philosophus ergo loquitur de organizatione pueri communiter facta. Augustinus verò loquitur de huiusmodi organizatione, quando ibi plus apponitur de tempore: communiter enim puer masculus formatur in 40. diebus, & quando ibi plus apponitur de tempore, non procedit vltra 45. dies; nam organizatio puellæ, vel foemellæ longè plus requirit de tempore, quia secundum Philosophum requirit duplum de 45. videlicet 90.

Dubitatio communis.

Solutio.

Conciliantur D. P. Aug. & Arist. de tempore organizationis factus.

Organizatio foemellæ quantum tempus requirit.

RESP. AD ARGVM.

A Ad primum dicendum, quòd Beata Virgo non solum præbuit materiam, de qua formatum est corpus Christi, sed, vt patet per habita, fecit totum illud, quod facere debuit vera mater, & quod dicitur de arbore, patet non esse simile, quod inducitur pro simili; nam forma scamni non est forma naturalis, sed artificialis, & arbor non præparatur naturaliter, vt fiat inde scamnum, sed artificialiter: sanguis autem foemine est naturalis materia, vt fiat inde puer, si autem Spiritus Sanctus supernaturaliter organizauit corpus Christi, quia fecit hoc subito in instanti, propter hoc non tollitur, quin Beata Virgo, quantum est de se, fecerit totum, quod debet facere vera mater, vt conuenienter, & congruenter vera mater hominis Christi dici debeat.

D Ad secundum dicendum, quòd in matre ponimus virtutem emissiuam, & in foemine virtutem attractiuam, & attrahere magis sonat in actionem, quàm emittere, ideo matri damus virtutem emissiuam,

Ad materiam non sufficit exhibere materiam, sed plura alia requiruntur, vt patet in corp. quæst. & exemplū adductū nō est ad propositū, quia arbor non præparatur naturaliter ad scamnum: sed artificialiter.

nam,

ARTIC. II.

Vtrum B. Virgo congruè dici possit Mater Dei. Conclusio est affirmatiua.

D. Thom. 3. p. q. 37. art. 4. Caiet. Medina. Siluius & ibidem omnes supra citati. Suarez ad 3. p. tom. 2. disput. 12. per totam. Ricchar. in 3. d. 4. art. 2. q. 2. D. Bonau. in 3. d. 4. art. 3. q. 3.

SECUNDO quæritur. Vtrum B. Virgo ex hoc, quòd dicitur mater illius hominis, possit congruè dici Mater Dei.

Et videtur, quòd non, quia non debet dici mater illius hominis, nisi prout ille homo accepit ab ea, aliquod esse, vel aliquam naturam: sed non accepit à matre esse diuinum, siuè deitatem, sed solùm naturam humanam, siuè humanitatem: ergo quantumcunque possit dici mater illius hominis, non debet dici Mater Dei.

Præterea. In Deo sunt idem Deitas, & Deus: sed Beata Virgo non potest dici mater deitatis: ergo non potest dici Mater Dei.

Præterea. Hoc nomen Deus, est commune tribus personis, nam omnes tres personæ non sunt nisi vnus Deus: si ergo posset dici conuenienter Mater Dei, posset dici mater trium personarum, quod est inconueniens.

Præterea. Sicut naturam assumptam, produxit Virgo mater generando, ita producit illam naturam Deus Trinitas creando. Sed Deus Trinitas propter hoc non potest dici Pater Dei creatione: ergo Virgo mater propter huiusmodi naturam assumptam ex ea, non poterit dici Mater Dei generatione.

Præterea. Magis debet concedi id, quod est per se, quàm id, quod est per accidens: sed in hoc nomine, Christus, importatur natura humana, quam Virgo generando per se, producit: Damasc. vero lib. 3. cap. 2. ait de Virgine, *Christotocoon, idest Christi Genitricem non dicimus Virginem*; Si ergo Virgo Christi hominis nõ dicitur mater, multò minus dicitur Mater Dei.

D. Damasc. lib. 3. c. 2.

nam, semini autem attractiuam, quia si A non demus matri virtutem principaliter actiuam, attribuere possumus ei subprincipaliter, vel subactiuam quantum ad præparationem, vel emissionem materiæ. Si ergo virtute Spiritus Sancti facta est attractio sanguinis Virginis, quia fecit totum, quod potest facere semen virile, & amplius, non propter hoc tollitur quia B. Virgo fecerit totum, quod debet facere vera mater.

Est B. Virgini non tribuatur virtus principaliter adiuua in præparatione materiam tamè tribuitur virtus subactiuam.

Non est simile, quod adducitur pro simili: quia colla adz nõ erat materia naturaliter, sed obedientialiter ad formationem Euz.

Plus fecit Spiritus S. in conceptione corporis Christi, absolutè loquendo, sed non respectu eorū que ad materitatem requiruntur.

Christus vt Verbu, fuit ante B. Virginem: vt homo, fuit à B. Virg. vt à vera matre.

Licet Christus habeat vnum esse personale: habet tamè duas quoque naturas, diuinam, quam accepit à Patre, & humanam, quam accepit à Matre.

Ad tertium dicendum, quòd illud, quod præbuit Adam in formatione Euz, non erat materia naturaliter ordinata ad talem formationem, & non fuit hoc factum secundum rationem naturalem, sed secundum obedientialem, prout de trunco potest fieri vitulus, sed sanguis fœminæ est materia naturaliter ordinata, vt fiat inde fœtus, & ideo non est simile, quod inducitur pro simili.

Ad quartum dicendum, quòd licet Spiritus Sanctus plus fecerit ad conceptionem corporis Christi, quàm Virgo Maria, tamen, vt supra patuit, Spiritus Sanctus non habuit omnes illas condiciones, quæ requiruntur ad esse patrem.

Ad quintum dicendum, quòd licet suppositum Verbi, vel persona Verbi fuerit, antequam esset B. Virgo Maria eius Mater, tamen ad hoc quod illud suppositum, vel illa persona esset homo, & haberet in se veram naturam humanam, fecit Beata Virgo quicquid debet facere vera mater, & ideo debet dici illius hominis vera Mater.

Ad sextum dicendum, quòd si Christus habuit quidè vnum esse suppositi, & vnum esse personale tantum, habuit tamen, & habet in se duas naturas: diuinam, secundum quam est genitus à Deo Patre æternaliter, & humanam, secundum quam est genitus à Virgine Matre temporaliter, vt

verè Beata Virgo possit dici Mater eius, à qua accepit humanam naturam tantum, & non tantumquam à Matre.

IN CONTRARIUM est. Nam cum illa vno fuerit tanta, quod Deum fecit hominem, & hominem Deum, si Virgo fuit mater illius hominis, cum ille homo sit etiam Deus, consequens est, quod sit quoque Mater Dei.

Præterea. propter unionem illam est in Christo communicatio idiomatum, ut quæ erant homini attribuantur Deo, & è conuersò, vti probat Damasc. lib. 3. c. 4. quia dicimus Deum passum, crucifixum, &c. Si ergo propter communicationem idiomatum possumus verè dicere, Deum fuisse passum, possumus etiam verè dicere, Deum fuisse de Virgine natum, & Virginem esse Matrem Dei.

RESOLVTIO.

Maria Virgo verè est Mater Dei, quia in Christo est tantum unum suppositum in utraque natura, & filiatio, maternitas, & paternitas non conueniunt naturæ, sed supposito, quod cum sit diuinum & Deus, consequenter dicitur Mater Dei: & quia ille homo, cuius est mater, est Deus, ratione illius, verè dicitur Mater Dei.

RESPONDEO dicendum, quod in hac quæstione possumus assignare duo dubia, vel duas difficultates. Vnam ex parte diuinarum personarum, siuè ex parte diuinæ personæ, & aliam ex parte humanitatis, vel ex parte humanæ naturæ. Prima autem difficultas sic patet. Nam si omnes tres personæ diuinæ non habent nisi vnam naturam diuinam, & non sunt nisi vnus Deus, quia licet Pater sit Deus, Filius sit Deus, Spiritus Sanctus Deus; Pater tamen, Filius, & Spiritus Sanctus non sunt tres Dij, sed vnus Deus, iuxta illud Deuteron. 6. *Audi Israel Dominus Deus tuus, vnus est.* Si ergo omnes tres personæ non sunt nisi vnus Deus, videtur, si concedimus Virginem esse Matrem Dei, quod cogamur concedere ipsam quoque esse matrè Patris, & Spiritus Sancti.

Secundum dubium, vel secunda difficultas potest contingere ex parte ipsius naturæ humanæ. Nam ideo illa Virgo est mater illius hominis, quia accepit ex ea, vel in ea humanitatem, vel naturam humanam. Si ergo dicamus Virginem esse

A Matrem Dei: sicut non est mater hominis, nisi quia ille homo accepit ex ea humanitatem, ita si esset Mater Dei, cogeremur concedere, quod accepisset ab ea naturam diuinam, siuè Deitatem, quod non solum dicere, sed cogitare, est absurdum.

Propter primum dubium, vel primam difficultatè sciendum, quod licet tres personæ quantum ad deitatem non differant in re habita, quia habent vnam, & eadem essentiam, & deitatem: differunt tamen in modo habendi, quia Pater illam deitatem habet à nullo alio. Ideo Dionys. 2. de diuin. nomin. ait de Patre, quod *est fontana deitatis*, quia sicut à fonte deriuantur omnes riuus, ita à Patre tanquam à fontana deitatis deriuantur aliæ diuinæ personæ, propter quod ibidem ait, *Filius, & Spiritus Sanctus sunt Deigenæ*, idest quædam deriuationes deitatis, & quædam pullulationes diuinæ naturæ, & quidam flores. Pater ergo est Deus non habens deitatem ab alio, & non pullulans ab alio, Filius autem est Deus habens deitatem à Patre, & pullulatus ab eo, Spiritus Sanctus est Deus habens deitatem à Patre, & Filio, & pullulatus (vt loquamur prout loquitur Dionys.) ab eis, siuè deriuatus ab ipsis, vel productus ab illis, non propter aliam, & aliam deitatem, sed propter alium, & alium modum habendi deitatem illam. Omnes autem tres personæ, vel quælibet triū personarum retinet suam propriam proprietatem, vt Pater ita sit Pater, quod non sit Filius, & Filius sit solum Filius, & non Pater, & Spiritus Sanctus sit ita donum, vel ita amor, & nexus Patris, & Filij, quod non sit nec Pater, nec Filius. Si ergo in illa Trinitate, quantumcunque non sit ibi nisi vna, & eadem deitas, tamen propter alium, & alium modum habendi eam, sic solum competit vni personæ, quod sit Filius, vt non cõpetat nec Patri, nec Spiritui Sancto, sicut propter diuinam naturam, quam habent omnes tres, non est ibi nisi vnus Filius; multo minus propter naturam humanam, nec Pater, vel Spiritus Sanctus poterit dici Virginis, vel hominis Filius,

Propter secundam difficultatè, & secundum dubium, sciendum, quod aliud est loqui de veritate loquutionis, vt sumitur simpliciter, & aliud est loqui de ea vt sumitur, cum quodam modo & ordine, propriè, & tertio possu-

Notandum pro solutio-
ne prima
difficultatis.

Pater vocatur à Dico.
Fontana
Deitatis

Duas difficultates
principales
involuit ista
quæstio.

Deuteron.
cap. 6.

Notandum pro
soluione se-
cundæ diffi-
cultatis.
Veritas lo-
quutionis
potest at-
tendi triplici-
ter.

possimus loqui de veritate loquutionis, **A** vt sumitur, non solum cum modo, & ordine propriè, sed etiam cum ratione, & causa propria: si ergo loquamur de veritate loquutionis simpliciter sumpta, sic vtrumque verificatur de matre, vtrumque de Patre, vtrumque de Filio. Nam Virgo est Mater hominis, & Dei, & Dei, & hominis. Nam si ille idem, qui est homo, est Deus: non potest esse Virgo mater illius hominis, nisi sit Mater Dei, & è conuerso: si enim ille idem qui est Deus, est etiam homo, non potest esse Virgo Mater Dei, nisi sit mater illius hominis, qui est Deus; & sic, simpliciter loquendo, ambo præfata dicta verificantur de matre, quòd est mater hominis & Dei, sic ambo verificantur de Patre, qui est Pater hominis, & Dei. Nam si ille, cuius est pater Deus, sit homo. non potest esse pater Dei, nisi sit pater illius hominis, & è conuerso, cum ille homo sit Deus, non potest esse pater illius hominis, nisi sit pater Dei, & sicut vtrumque verificatur de matre, quod est Mater Dei, & hominis, & è conuersò, vt vtrumque de patre, qui est Pater Dei, & hominis, sic vtrumque verificatur de filio, quod est Filius Dei, & hominis, & è conuersò. sic ergo loquendum est de præfatis loquutionibus, vt sumuntur simpliciter.

Sed vt sumuntur cum modo, & ordine proposito, tunc respectu matris, iste modus loquendi, & iste ordo est magis proprius: Virgo est Mater hominis, & Dei; & respectu patris est magis proprius modus, & ordo loquutionis conuersus, Deus Pater est Pater Dei, & hominis. Si verò loquamur de Filio, erit distinctè loquendum, vt dicamus, quòd Christus, vt est Deus, est Dei Filius: vt est **D** homo, est filius hominis, idest Virginis: ergo simpliciter loquendo, ambo sunt concedenda de Matre, ambo de Patre, ambo de Filio. Sed si volumus illa duo accipere secundum modum, & ordinem proprium, sunt concedenda modo, & ordine, quo diximus.

Sic etiam possumus dicere de tertio modo loquendi, videlicet si loquamur de veritate loquutionis, non simpliciter, nec solum cum ordine, eo modo proprio; sed cum reduplicatione, ratione, & causa, sic cuiuslibet dabimus, quod

Aegid. super iij. Sent.

suum est, & vt suam est.

Dicemus ergo de Patre, quòd est Pater Dei, & hominis, sed cum reduplicatione dicemus ipsum esse Patrem Dei, quia si vellemus alterum istorum reduplicare, reduplicabimus Deum, & non hominem.

Est enim Pater Dei, & hominis, quia est Pater Dei, qui est homo, sic etiam Deus est ratio, quare sit pater hominis. Nam quia eius Filius, qui est verus Deus, factus est homo; ideo ratio quare est Pater hominis, est, quia est Pater Dei; sic etià est causa, nam causa, quare est Pater Dei, & hominis est, quia est Pater Dei, ideo est pater illius hominis. De Matre autem dicemus è conuerso. Nam non loquendo de veritate loquutionis simpliciter sumptè, sed cum reduplicatione, ratione, & causa, sicut ex parte Patris reduplicabatur Deus, & non homo, & ratio, & causa paternitatis sumebatur ex parte nature diuinè, in qua assimilatur, & non ex parte nature humanè, in qua non assimilatur sibi: sic ex parte matris erit è conuersò, quia ibi reduplicabitur homo, & non Deus, & ratio, & causa sumetur ex parte humanitatis, in qua assimilatur Matri, non ex parte Deitatis, in qua non assimilatur ei. Erit ergo Virgo Mater hominis, & Dei, quia est mater hominis, & ratio, & causa, quare est Mater Dei, sumitur ex eo, quod est mater illius hominis, qui est etiam Deus.

Postquam illarum duarum difficultatum assignauimus cuiuslibet suam rationem, & causam, volumus nunc vtramque soluere per vnam causam, & vnum fundamentum. dicemus enim quòd licet in Christo sit pluralitas naturarum, non tamen est in eo pluralitas personarum, sunt enim in Christo duæ nature, diuina scilicet, & humana, sed non est in eo nisi vna persona tantum in vtraque natura. Cum ergo filiatio, paternitas, & maternitas debeant attribui supposito, vel personè, non nature: quia propriè loquendo, natura non dicitur filia, vel pater, vel mater alicuius, sed personè, secundum aliquam naturam, vel secundum naturas, possunt hæc attribui, & inde est, quòd commendatur Petrus Lombardus Magister Sent quando dixit, quòd vna quædam

P 2 summa

Ratione causæ debemus loqui cum reduplicatione eius, in quo est assimilatio.

Duarum difficultatum prædictarum solutio.

Magist. sec. commendatur.

B. Virgo est sic mater illius hominis, qui est Deus: de necessitate debet dici mater Dei.

Prima persona diuina cum sit Pater illius personæ diuinæ, quæ est homo, est etiam pater illius hominis.

Ratione ordinis, & modi loquendi debemus dicere B. Virginem esse matrem hominis, & Dei: & Patrem æternum, esse Patrem Dei, & hominis.

summa res est, videlicet diuina essentia, A vel natura, quæ nec gignit, vt secundum proprietatē loquutionis possit dici Pater, nec gignitur, vt secundū huiusmodi proprietatem possit dici Filius; nec procedit, vt secundum proprietatem dicatur relatiuè ad Patrem, & ad Filium; sunt enim hæ loquutiones veræ, quòd diuina essentia est Pater, Filius, & Spiritus Sanctus; sunt enim veræ propter vnus, & eiusdem rei identitatē, non propter loquutionis proprietatem; nā propter huiusmodi proprietatem, essentia diuina non est Pater, quia non gignit, nec est Filius, quia non gignitur, nec est Spiritus Sanctus, quia nō procedit. Reuertamur ergo ad propositum, & dicamus: quia in Christo est vna, persona in duabus naturis, & illa persona, secundum naturam diuinam, ita est Filius Patris, quòd filiatio nō cōpetit matri, nec Spiritui Sancto, sed sibi soli, B. Virgo, quæ ideo est Mater Dei, quia est mater illius hominis, qui ratione diuinæ naturæ est Dei Filius, & verus Deus: cū verò secundum diuinam naturam filiatio non cōpetat Patri, nec Spiritui Sancto: Virgo sic erit Mater Dei, id est Filij Dei, quòd non erit mater, nec Patris, nec Spiritus Sancti. Potuissent enim incarnari, vel humanari Pater, & Spiritus Sanctus, quòd si fecissent hoc modo, potuissent habere matrem hominē; sed cū non sint facti homines, & non habeant in se, nisi nudam diuinam naturam, nullus eorum erit filius hominis, & Virgo nullius eorum poterit dici mater, & sic prima difficultas, vel primum dubium est solutum.

Hæc propositio est vera, diuina essentia est Pater, Filius, & Spiritus Sanctus propter vnus, & eiusdem rei identitatē, non propter loquutionis proprietatem.

Solutio primæ difficultatis.

Secundæ dubitationis solutio.

Secundum autem de leui poterit remoueri. Nam cū Christus non sit filius Virginis, quòd ab ea habeat diuinitatem, sed humanitatem tantum, consequens est, vt B. Virgo hoc modo sit Mater Dei, quia est Mater illius hominis, qui est Deus. Nulla ergo ratio probabilis, vel apparens nos potest inducere, vt dicamus Christum habere à Matre deitatem, sed solam humanitatem, cū illa non sit Mater Dei, nisi quia est Mater illius hominis, qui est Deus, vt est per habita manifestū. Vtrum autem ex hoc, quòd eadem est Mater hominis & Dei, & idem est Pater Dei, & hominis, propter vnitatem suppositi, vel personæ, oporteat nos ponere in Christo vnā

filiationem tantum, vel duas propter dualitatem naturarum, quarum vnā habet à Patre, alteram à Matre, in 8. distinctione patebit.

Aduertendum tamen id, quod in hac quæstione scripta communia adnotarunt, nolimus enim illud silentio pertransire, ne legentes hoc opus librorum multitudinem habere cogantur.

Consulte legentibus hoc opus, ne cogantur habere multitudinem librorum.

Dicunt ergo & benè, quòd humanitas Christi, & maternitas Virginis sic sibi cōnexæ sunt, vt qui errauerit in vno, oporteat eum errare in alio, propter quod, quia Nestorius errabat circa humanitatē Christi, asserens aliam esse personam humanitatis, & Deitatis in Christo, oportebat eū dicere, Virginem non esse Matrem Dei, sed hominis tantum, quia sequebatur secundum eum, quòd Deus, & homo, non vnus est Christus, cuius contrarium, vt hæc requirit materia, sufficienter est per habita declaratum.

RESP. AD ARGVM.

Ad primum dicendum, quòd Virgo nō dicitur Mater Dei confusione substantiæ, vel naturæ, ita vt diuina natura, & humana fecerint vnā naturā communem in Christo, quia secundum Damascen. in Christo Iesu non est communem speciem accipere; sed hoc dictum est propter vnitatem personæ, iuxta illud Symboli, non duo tamen, sed vnus est Christus, vnus autem non confusione substantiæ, sed vnitatem personæ. Nam cum vnus, & idem, & vna, & eadem persona in Christo esset homo, & Deus, & è conuerso, non poterat Virgo esse mater illius hominis, cū ille homo esset Deus, nisi esset etiam Mater Dei.

D. Damasc.

Quia in Christo est vna tantum persona, quæ est Deus, & homo, ex eo, quòd B. Virgo dicitur Verbe humanitatē, non potest dici mater illius hominis, qui dicitur Mater Dei.

Ad secundum dicendum, quòd Deus ratione cōcretionis potest supponere pro quolibet diuino supposito, vel pro qualibet diuina persona, sed deitas ratione abstractionis stat pro ipsa natura diuina, & quia Virgo non est Mater hominis & Dei propter vnitatem naturæ, sed propter vnitatem personæ, ideo argumentum non concludit, vt si concedamus Virginem esse Matrem Dei, concedamus etiam ipsam esse Matrem Deitatis. Ad formam autem arguendi, cum dicitur, quòd idem est in diuinis Deitas, & Deus, dici potest, quòd

Deitas, & Deus sunt idem secundum rem significatam, sed non secundum modum significandi.

quod licet sit idem, non habet eundem. A
modum significandi, propterea non con-
cludit argumentum, vt patet ex dictis.

Ad tertium dicendum, quod licet hoc
nomen *Deus*, sit commune omnibus tri-
bus, tamen ex eo, cui adiungitur, vel ex
eo, cui refertur, potest verificari pro vna
persona, quod non pro alia; vt si dicatur,
Deus generat ratione ipsius adiuncti, non
verificatur, nisi de vna persona tantum,
sic etiam si dicatur, *Virgo est Mater Dei*,
quia ibi *Deus* refertur ad Matrem, non
verificabitur nisi de Filio tantum, quia
Pater, & Spiritus Sanctus non sunt incar-
nati. Fuerunt tamen aliqui, qui, vt com-
muniter dicitur, trepidantes timore, vbi
non erat timor, concedebant Virginem
esse Matrem Filij Dei, & negabant ipsam
esse Matrem Dei; sed hoc stare non po-
test, nisi negemus Filium Dei esse Deum.
Nam si concedimus Virginem esse Ma-
trem Filij Dei, & concedimus Filium
Dei esse Deum, cogimur concedere Vir-
ginem esse Matrem Dei.

Ad quartum dicendum, quod ratione
vniõnis personæ diuinæ concedimus Vir-
ginem esse Matrem Dei; ad formam ergo
arguendi, quod tota Trinitas poterit
dici Pater Dei, vel Mater creatione, sicut
Virgo potest dici Mater Dei generatione,
de leui soluitur argumentum: Nam gene-
ratio non ita repugnat personis diuinis,
sicut creatio, concedimus enim, & verum
est, quod Pater generat Filium, & Filius
generatur à Patre, non tamen verum, sed
absurdum est, quod Pater creet Filium,
vel Filius creetur à Patre.

Vel possumus dicere, quod generare,
& generari propriè competit personæ, non
naturæ, potest enim natura esse ratio gene-
randi, vt hoc modo exponatur illud
dictum Damasc. lib. i. cap. 8. Generatio
est opus naturæ, quia natura est ratio gene-
randi. Nam hoc modo vna persona
generat aliam, siuè in diuinis, siuè in hu-
manis, quia vna personam assimilat sibi
aliam in natura. Natura ergo est ratio gene-
randi, sed illud quod generat, vel quod
generatur, est persona. Nam vt supra di-
ximus etiam in diuinis natura nec gignit,
nec gignitur, nec procedit, & quia in
Christo non est nisi vna persona, & illa est
increata, & aeterna. idcirco &c.

Aegid. super iij. Sent.

Ad quintum dicendum, quod hæc duo
dicta, *Virgo est Mater hominis*, & *est
Mater Dei*, non sic se habent, quod vnum
illorum sit verum per se, aliud per acci-
dens, sed quodlibet potest dici verum per
se; sed præfata duo sic possunt differre,
quod vnum eorum est verum per se, &
primò, & cum reduplicatione. Nam Vir-
go est mater illius hominis, quia homo, &
quia habet naturam humanam ab ea, sed
Virgo est Mater Dei, non quia habeat na-
turam diuinam ab ea, sed quia est mater
hominis, & ille homo est *Deus*, ideo est
Mater Dei: Ad id autem quod dicebatur
de Damasceno negante Virginem esse
Genitricem hominis, inspicienda est ra-
tio, quare hoc ab ipso dicatur. Etenim
dicit illa verba contra Nestorium, ponen-
tem in Christo duas personas, secundum
quem modum, si Virgo esset mater ho-
minis, esset mater puri hominis, & si esset
Mater Dei, esset Mater nudi Dei, quorum
vtrunque est negandum, propter quod
eodem libro, & capite dicit: *Non enim
hominem nudum, idest hominem purum
genuit Sancta Virgo, sed Deum verum,
& non Deum nudum*, secundum quem
sensum sunt intelligenda verba postea
posita, *Christotocon, & Dei Genitri-
cem non dicimus Virginem*, scilicet eo
modo, quo intelligebat Nestorius, vt
nimirum Virgo genuerit nudum Chri-
stum, vel purum hominem: sed de
se genuit Deum verum, non nudum, sed
incarnatum: sicut de se non genuit homi-
nem purum, sed hominem Deum. Scri-
pta autem communia in hæc argumenta
vadunt per extranea dicentia, quod etiam
verbis hæreticorum non debemus vti: nos
autem dicere possumus, quod eorundem
verbis, vbi vera dicunt, possumus, &
debemus vti, quia bonum est, ad ve-
ritatem declarandam, habere testimo-
nium aduersariorum, sed vbi falsa dicunt,
non debemus vti, quia debemus esse di-
scipuli veritatis, detestando falsa, non
consentiendo eis. Dictum ergo illud est
falsum, quod *Virgo genuit homi-
nem, intelligendo hominem,
nudum, vel purum, vt
intelligebat Ne-
storius.*

Verba Da-
masc. sunt
ita intelli-
genda, vt B.
Virgo non
dicatur
Christoto-
con, idest
Christi ge-
nitrix, eo
modo quo
ponebat Ne-
storius, qui
dicebat B.
Virginem, vel
matrem pu-
ri hominis,
vel puri
Dei, & non
Dei, & ho-
minis simul
vt tenet Fi-
des.

Verbis hæ-
reticorum,
etiam vti li-
cet quando
dicunt veri-
tatem, quia
bonum est
ad declarā-
dam verita-
tem habere
testimoniū
aduersario-
rum.

Nomē Dei
secundū se
est commu-
ne tribus
personis: ra-
tione adiu-
cti, vel rela-
tionis anne-
xx, sic veri-
ficatur de
vna perso-
na, quod nō
verificatur
de alia. ita
cum dicitur
Mater Dei,
prout De-
us refer-
tur ad Ma-
trem, de so-
lo Filio ve-
rificatur.

Nō est par-
ratio de ge-
neratione,
& creatio-
ne.

Generari,
& generare
competit per-
sonæ, & nō
naturæ, que
tantum est
ratio gene-
randi.

DISTINCTIONIS QUARTAE

Pars Tertia Principalis .

De conceptione Christi per comparationem ad gratiam .

QVAESTIO PRIMA.

DOSTEA quæritur de tertio principali, videlicet de conceptione Christi per comparationem ad gratiam, secundum quam facta est huiusmodi incarnatio. Circa quod quærentur duo.

Primò. Vtrum illam conceptionem, vel unionem naturæ humanæ in diuino supposito, præcesserint aliqua merita, vel fuerit ex gratia nullis præcedentibus meritis.

Secundò. Vtrum illa gratia possit dici homini illi naturalis.

ARTIC. I.

Utrum incarnationem Verbi præcesserint aliqua merita. Conclusio est negativa.

D Thom. 3. p. q. 2. art. 1. 1. Caiet. Medina. Siluius ibidem. Alvarez. ad 3. p. disp. 15. 16. & 17. Valentia tom. 4. disp. 1. q. 2. pun. 8. Suar. t. 1. disp. 10. sect. 4. 5. & 6. Cabrera q. 2. art. 11. disp. 1. 3. 4. 5. & 6. Ricch. in 3. d. 4. art. 3. q. 1. D. Bonau. in 3. d. 4. art. 2. q. 1. Valquez ad 3. p. disp. 22. & 23. per totam. Alen. 3. p. q. 39. memb. 3. art. 2. Nazar. in Comm. ad 3. p. q. 2. art. 11. controu. 1. 2. & 3.

Isa. cap. 26.

D primum si proceditur, videtur, quòd antiqui Patres meruerint incarnationem Verbi, quia, Isai. cap. 26. dicitur: *In semita iudiciorum tuorum Domine, sustinimus te, nomen tuum, idest*

A saluatorem tuum: Sed quod expectatur in semita iudiciorum, est id, quod redditur in iudicio: sed in iudicio non redditur aliquid, nisi pro meritis. ergo &c.

Præterea. Super illud Psalm. *Fiat misericordia tua Domine super nos. &c.* vult Glossa, quòd hoc intelligatur de desiderio quantum ad aduentum Christi, vbi vult, quòd ita fiat, vt Christus veniat, & per hoc fiat, quia sperauimus in te, non in alio; ergo spes, quam habuerunt antiqui patres in Deo, & non in alio, fuit causa aduentus Christi, sed hoc non fuisset, nisi huiusmodi spes meruisset Christi aduentum: ergo &c.

Præterea, cum oratur, vel aliquid in oratione petitur, oportet, quòd petatur omne illud, sine quo non potest haberi, quod petitur, quia aliter huiusmodi petitio, vel oratio esset vana: sed Sancti Patres per orationes suas meruerunt vitam æternam; ergo merebant omne illud, sine quo vita æterna non potest haberi; sed hæc non potest haberi, nisi per aduentum & passionem Christi, cum vita æterna sit ipsa cognitio, vel visio Dei, iuxta illud:

Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum: Et ante passionem Christi nullus vidit Deum; sed sancti Patres meruerunt vitam æternam, & visionem diuinam: ergo meruerunt aduentum Christi, sine quo &c.

Præterea oratio, quæ fit purè, & perseueranter pro se, & de re pertinente ad salutem, meretur sui ipsius impletionem, sed sancti Patres orabant, & petebant aduentum Christi, iuxta illud Isai. 44. *Vtinam dirumperes Cælos, & descenderes.*

D Cum ergo hæc petitio, vel oratio contineat omnia præfata: ergo &c.

Præterea. Per fidem operantem, per dilectionem, quam habemus de vita æterna, meremur eam: sed similiter antiqui Patres habebant fidem operantem per dilectionem, ergo merebantur vitam æternam, & per consequens merebantur aduentum Christi, sine quo vita æterna haberi non potest.

IN CONTRARIUM est, quod habetur ad Titum cap. 3. *Apparuit benignitas, & humanitas Saluatoris nostri Iesu, non ex operibus iustitiæ, &c.* sed ista ben-

benignitas Dei potissimè ostensa est in incarnatione Christi: ergo eius incarnatio non est ex operibus iustitiæ, idest, ex meritis nostris, sed ex misericordia, & gratia Dei, quòd salui facti sumus per Christum.

Præterea. Esse aliquid ex meritis nostris, vel ex operibus nostris, & esse ex gratia, est velle contraria simul verificari, sic enim ait Apost. ad Rom. 11. de salute nostra. *Si ex gratia Dei, ergo non ex operibus, alioquin gratia non esset gratia.*

Rom. c. 11

RESOLVTIO.

Christus suam incarnationem mereri non potuit, ut Deus, quia ut sic, omnia agit pro suæ voluntatis arbitrio: neque ut homo, quia operatio meritoria præsupponit personam operantem, & sic mereretur antequam esset. Purus autem homo non meruit incarnationem de condigno; tum primò, quia tota natura humana redempta est per Christum; tum secundo, quia incarnatio est principium huius meriti: tum tertio, quia meritum supponit gratiam, quæ est per Christum. Sancti Patres tamen de congruo ipsam meruerunt, non quantum ad rem, sed quantum ad circumstantias temporis, generis, & personæ.

RESPONDEO dicendum, quòd quæstio proposita potest habere quatuor membra, nam vel quæritur vtrum aliqua merita præcesserint incarnationem Christi, seu an huiusmodi incarnatio, non ex præcedentibus meritis, sed ex gratia facta sit, vel hoc intelligitur, quòd ista merita præcesserunt in Christo, ut sit sensus, quod Christus meruit incarnationem sui ipsius, & hoc poterit esse dupliciter, quia cum Christus sit verus Deus, & verus homo, vel huiusmodi merita præcesserunt in Christo in eo quod Deus, vel præcesserunt in eo quod homo: sic etiam si huiusmodi merita præcesserunt in alijs à Christo, idest in antiquis Patribus, quòd enim antiqui Patres, vel alia quæcunque persona meruerint huiusmodi incarnationem, hoc potuit etiam esse dupliciter, vel quia meruerint ipsam rem, quæ potest esse incarnatio, vel quia meruerint aliquam

Quæstio præ
sens potest
habere qua
tuor mem
bra

circumstantiam, vel aliquas circumstantias rei: erit ergo quadruplex mōdus intelligendi quæstionem propositam. primus, quòd ista merita præcesserint in Christo, secundum quod est Deus. Secundus, quòd ista merita præcesserint in Christo, secundum quod est homo. Tertius, quòd ista merita præcesserint non in Christo, sed in alijs quantum ad ipsam rem, quæ est incarnatio. Quartus tandem, quòd ista merita in alijs, vel in alia persona à Christo præcesserint, non quantum ad ipsam rem, sed quantum ad aliquas circumstantias, vel aliquam circumstantiam rei. Primi autem tres modi stare non possunt, propriè loquendo, sed quartus stare potest modo, vel modis, quibus dicetur.

Primus ergo modus intelligendi, quòd Christus, secundum quod Deus, meruit incarnationem sui ipsius stare non potest. Nam hoc est impossibile, quia Deus, secundum quod Deus, est ille, in cuius ditione cuncta sunt posita, & non est qui suæ possit resistere voluntati, iuxta illud: *Voluntati eius quis resistet?* Ipsius ergo Dei, secundum quod huiusmodi, non est per meritum aliqua obtinere, sed pro suæ voluntatis arbitrio, cuncta disponere, & ordinare: est enim Deus non solum sapiens, sed ipsa sapientia: & ad sapientem pertinet ordinare, & non ordinari, ut dicitur 1. Metaph. Ipse enim Deus est ille, qui *cuius vult miseretur, & quem vult indurat.* Respectu enim eius, *non est currentis currere, nec volentis velle, sed totum miserentis Dei.*

Christus secundum quod Deus, non potuit mereri incarnationem sui ipsius.

Rom. c. 9.

1. Metaph. c. 2. Rom. c. 9.

Reprobato primo intelligendi modo quòd ista merita non possunt præcedere in Christo secundum quòd Deus, volumus reprobare secundum videlicet quòd ista merita, non potuerunt præcedere in Christo, secundum quòd homo: quia, hoc posito, sequeretur triplex inconueniens. hoc enim est mereri, agere opera meritoria.

in Christo secundum quod homo non potuerunt præcedere merita incarnationis. sequeretur enim tria inconuenientia.

Esset ergo primum inconueniens, secundum hanc hypothesim, quòd aliquid ageret priusquam esset, id verò est contra communem animi conceptionem. Nam agere, secundum animi conceptionem, præsupponit esse, & si non tempore, saltem origine, vel natura, & naturali intelligentia, Christus autem, non prius fuit homo,

Agere præsupponit esse saltem natura.

Ordo in
vnione Ver
bi, secundū
nostrū mo
dum intel
ligendi.

homo, quàm esset sua humanitas vnita Verbo. Suam ergo incarnationem, vel suam vnionem ad personam Verbi, siuè ad Deum non potuit mereri, in eo quod homo, quia non prius fuit homo, quàm esset sua humanitas vnita Verbo. Immo cum illa humanitas non constituat personam aliquam, sed sustentetur in persona Verbi ab æterno in esse constituta, iste erit ordo nostrorum modorum intelligendi, quod primò intelligimus humanam naturam vnitam personæ Verbi, postea ex hoc intelligemus, quod ex tali vnione Christus, secundum quod homo, fit constitutus in esse, tertio intelligemus, quod ille homo constitutus in esse, secundum quod homo agat, & operetur, vt mereatur: ergo quod Christus mereatur, secundum quod homo suam incarnationem, vel vnionem ad Verbum, est impossibile, cum prius intelligatur illa natura vnita Verbo, & postea intelligatur constituere hominem, quia natura humana in Christo non constituit hominem purum, sed hominem Deum.

Secundum inconueniens ad hoc idem est, quia dato, quod sic esset, vt humana natura in Christo constituerit hominem, & postea ille homo fuerit assumptus à Verbo, & vnitus Verbo, sequeretur hoc inconueniens, quod Deus, qui est ipsum esse, & omnibus est causa essendi, esset personæ illius hominis causa destructionis, vel destruendi. Nam si humana natura in Christo constituisset hominem, antequam esset assumpta à Verbo, cogeremur dicere, quod illa natura humana constituisset personam aliquam distinctam à Verbo. Et quia vnio illa facta est in vnitate personæ, non posset homo ille postea vniri Verbo, nisi destrueretur personalitas sua, vt posset natura eius in vnitate personæ vniri personæ Verbi.

Tertium inconueniens ad hoc idem est, quia nunc illi homini non esset gratia vnionis naturalis, cuius contrarium habetur in littera. Nam quod est ex meritis, non est naturale.

Destructis duobus modis intelligendi, quæstionem propositam, videlicet, quod nulla merita præcesserunt illam vnionem, secundum quam humanitas Christi vnita

A est Verbo, vel nulla talia merita præcesserunt in Christo suam incarnationem, quia non præcesserunt in eo, nec vt Deus est, nec vt est homo: volumus destruere tertium modum, nimirum, quod nullalia merita merètia incarnationem Dei, quantum ad ipsam rem, potuerunt præcedere in alijs, vel in aliqua quacunque persona à Christo. Ad quod probandum adducuntur tres rationes, & bonæ, quarum prima est, quia efficacia incarnationis diuinæ se extendit ad totam naturam humanam, tota enim natura humana

B redempta est per Christū, siuè per Deum incarnatum, propter quod passio Christi satisfecit pro tota humana natura. Nam ante passionem Christi nullus potuit videre Deum, nec esse beatus in re, sed solum in spe. Ipse enim Ioannes Baptista, quo, *inter natos mulierum non surrexit maior*, quia fuit mortuus ante Christum, non incepit videre Deum, nec fuit beatus in re, nisi post mortem Christi. Nulla ergo merita alicuius hominis puri, vel quorumcunque purorum hominum potuerūt mereri incarnationem Christi, cum per

C Christi incarnationem fit satisfactum pro tota humana natura, quæ quodam modo infinita dici potest, quia, si non deficeret motus cœli, & semper esset generatio hominum, infiniti homines generarentur, & si non incepissent huiusmodi motus, semper fuisset generatio hominum, & fuissent infiniti homines generati. Quod ergo merita alicuius puri hominis, vel quorumcunque purorum hominum potuissent mereri ipsam rem, quæ est incarnatio Christi, per quam satisfactum est pro tota natura humana, quæ de se est quodam modo infinita, est impossibile per se

D loquedo, sed cum Christus pateretur non patiebatur purus homo, sed ille homo, qui erat quoque verus Deus, vt ex hoc verus Deus diceretur pati: Ideo si meritum eius se poterat extendere ad aliquid, quod de se erat infinitum, non est inconueniens.

Secundā via ad hoc idem sumitur ex eo, quod incarnatio Christi est principium omnis meriti, quia, secundum August. in 8, de ciuit. Dei cap. 47. *Nulli concessum est pertinere ad spiritualem Ierusalem, cui non fuerit reuelatus Christus;*

Tribus rationibus probatur in carnatione quantum ad rem ipsam, nulla merita præcessisse.

Io. Baptista qui mortuus est ante Christū: non incepit videre Deum, nisi post mortem Christi.

Per Christi incarnationem est satisfactū pro tota natura humana, quæ est quodammodo infinita.

Christi in carnatione principium omnis meriti. D. P. Aug. 8, de ciuit. Dei c. 47.

ex quo concludi potest, quòd incarnatio Christi quæ est principium omnis meriti, non potest propriè cadere sub merito: ergo &c.

Tertia via, siue tertia ratio ad hoc idè sumi potest, quia nihil agit vltra suum modum, vel vltra suam speciem. Modus autem merendi puri hominis, vel purorum hominum est, quòd sint participatiuè, & secundùm gratiam, iuxta illud Psal. *Ego dixi, Dij estis, & filij excelsi omnes.* Non enim sumus Dij, vel filij Dei excelsi, nisi per gratiam, & non per naturam. Quod ergo incarnatio Filij Dei cadat sub merito humano, & quòd hoc, videlicet, vt homo sit Dei filius naturalis, cadat sub merito puri hominis, vel purorum hominum, est impossibile.

Euacuatis tribus modis intelligendi propositam quæstionem, volumus ostendere & declarare quartum, videlicet quod non ipsa res, quæ est incarnatio, sed supposita huiusmodi re futura, ex Dei voluntate, & ordinatione, quia sic Deus ordinauit, & voluit, quòd ille idem, qui erat in Deitate, Dei Filius, esset in humanitate hominis filius per incarnationem, quantum ad alias circumstantias huius rei potuit id aliquo modo cadere sub merito purorum hominum, vel puri hominis.

Habuit enim hoc factum tres circumstantias, quantum ad præsens spectat, videlicet, temporis, generis, & personæ. Habuit enim primò circumstantiam temporis, quia facta fuit in hoc tempore, & non in alio. Secundò circumstantiam generis, quia fuit facta de hoc genere, videlicet de genere Iudæorum, siue de stirpe Dauid. Tertiò circumstantiam personæ, quia hæc incarnatio facta fuit, non solum in hoc tempore, quia in plenitudine temporis, sed etiam facta fuit in hac persona, siue in hac muliere, videlicet in Maria Virgine, & non in alia, iuxta illud ad Galat. 4. *At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere,* idest ex Maria Virgine.

Istæ autem circumstantiæ potuerunt aliquo modo cadere sub merito. Vt circumstantia temporis potuit cadere sub merito quantum ad accelerationem, nam si dilatio Christi potuit cadere sub demerito malorum, iuxta illud Psal. *Tu verò repu-*

listi, & distulisti Christum tuum vbi Glossa dicit, *distulisti, idest non attulisti.* quia ergo Deus est prior ad miserendum, quàm ad condemnandum; si dilatio incarnationis Filij Dei facta est propter malos, multo magis acceleratio aduentus Christi facta est propter bonos; omninim præuidit Deus ab æterno; & omnia continentur sub diuina prouidentia, quæ non solum non excludit secundas causas, imò potius includit.

ed si diceret aliquis, quòd quia Deus dū præuidit commesturum: ergo de necessitate sic erit: propter quod non volet sibi lauare manus, nec ponere se ad mensam, nec procurare sibi cibum: Verū fatua esset talis cogitatio: respondemus enim ei, quòd Deus & præuidit eum comesturum, & hoc modo comesturum, quòd scilicet prius deberet sibi lauare manus, & cætera alia facere: Atque ita Deus præuidit Filium suum incarnandum hoc modo, vt prius prædiceretur incarnatio eius per Prophetas, & etiam vt prædiceretur tali modo. Quòd si propter malorum demerita fuit dilata, potest etiam verè dici, quòd propter bonorum merita fuerit accelerata. Non enim in vanum reuelatum fuit Symeoni, *Non visurum se mortem, nisi videret Christum Dominum,* vt in omnibus talibus dicamus, *Ita Pater,* Luc. c. 10. *quoniam sic placitum fuit ante te.* Incarnatio ergo Verbi, supposito quòd ipsa res fuerit à Deo ordinata, potuit cadere sub merito, quantum ad hanc circumstantiam temporis, & quòd esset per sanctos viros talis incarnatio accelerata.

Secundò potuit hoc cadere sub merito quantum ad circumstantiam generis. Nam quia multi boni fuerunt de genere Iudæorum, ad quos factæ sunt promissiones de Christo, supposita re, quæ est incarnatio, potuit cadere sub merito, quantum ad hanc circumstantiam, quòd fieret de semine Dauid, idest ex genere Dauid, vel ex genere Iudæorum secundùm carnem.

Tertiò potuit cadere sub merito quantum ad personam, ex qua, vt quòd fieret incarnatio, & assumeret Christus carnem de hac persona signata, scilicet de Virgine, iuxta illud, quod canit Ecclesia: *Beata viscera Mariae Virginis, &c.* Aduertendum tamen, quòd etiam quantum

Dilatio incarnationis propter malos: & acceleratio propter bonos.

Obiectio.

Psal. 81.

Tres circumstantiæ incarnationis, scilicet Temporis, Generis, & Personæ. quæ aliquo modo sub merito cadere potuerunt.

Galat. 4.

Psalm. 88.

Cadere sub merito dupliciter intelligi potest; vel de condigno, vel de congruo.

tum ad has circumstantias non cadit A incarnatio sub merito condigni, sed sub merito congrui.

RESP. AD ARGVM.

Incarnatio reddita fuit pro meritis non quantum ad rem, sed quantum ad circumstantias. Vel non de condigno, sed de congruo.

Ad primum dicendum, quod incarnatio reddita fuit pro meritis, & si non quantum ad rem, tamen quantum ad circumstantias rei, etsi non de condigno, saltem de congruo, modo quo dictum est, vel possumus dictum Isaia exponere per illud, quod dicit David, *ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris*, id est cum in iudicio ad alios compararis. cum ergo videamus alios homines bonos obseruare suas promissiones, multo magis Deus, qui essentialiter bonus est, debet suas promissiones adimplere: ergo in hac semita iudiciorum, ne Deus iudicetur, mendax debuerunt Isaia, & alij Prophetæ expectare incarnationem Christi.

Distingue vt supra.

Ad secundum dicendum, quod spes antiquorum Patrum fuit causa incarnationis de congruo, non de condigno, vel fuit causa quantum ad aliquas circumstantias, non quantum ad ipsam rem, vel si fuit causa quantum ad ipsam rem, hoc non fuit secundum se, quoniam tantum bonum non poterat cadere sub merito humano, sed potuit hoc esse cum hac circumstantia, prout huiusmodi incarnatio erat à Deo promissa.

D.P. Aug. tom. 3. Negatur prima conclusio, quia non stat sub maiori propositione: negatur etiam minor sub supra, quia est falsa secundum Apost.

Ad tertium dicendum, quod vndique deficit argumentum, primò enim deficit, quia alius modus fuit possibilis, vt vult August. 3. de Trinitat. cap. 10. Secundò deficit, quia non omne illud, sine quo non potest haberi vita æterna, cadit sub merito, quia tunc gratia caderet sub merito, & si caderet sub merito, non esset gratia, vt patuit per Apostolum ad Rom. cap. 11.

Sancti non petebant in suis orationibus incarnationem, nisi rem, quia ipsam credebant certò futuram, sed petebant accelerationem.

Ad quartum dicendum, quod Sancti Patres non propriè petebant ipsam rem, quæ est incarnatio, quam ex promissione diuina firmiter per fidem credebant futuram esse, sed petebant incarnationis accelerationem, & dicebant, *Vtinam disrumperes Cælos, & descenderes*, id est, *Vtinam cito venires, & accelerares aduentum tuum*, vel possumus dicere, quod

in huiusmodi oratione non proprie petebant aliquid pro se, quia non petebant aliquid, quod fieret in persona eorum, sed in persona Filij Dei.

Ad quintum dicendum, quod vita æterna dicit beneficium redditum personæ, sed incarnatio dicit beneficium proficuum toti humanæ naturæ, propter quod non est simile, si bonum personale cadat sub merito, quod bonum quoque totius naturæ sub hoc cadere possit.

Duplex bonum: personale, & naturale totius naturæ: si primò potest cadere sub merito: non tamen secundum.

ARTIC. II.

Vtrum Gratia possit dici Christo hominis naturalis. Conclusio problematica.

D. Thom. 3. p. q. 2. ar. 12. Caiet. & Medina, & Suarez ibidem. Valentia, tom. 4. q. 2. puncto 7. Cabrera q. 2. art. 12. disp. 1. & 2. Nazarius ibidem controuersia vnica. Vasquez disp. 24. Ricchar. in 3. dist. 4. art. 3. q. 2. D. Bonau. in 3. d. 4. art. 2. q. 3.

SECUNDO quæritur. Vtrum gratia possit dici illi homini naturalis, & videtur, quod non: quia gratia, & natura diuiduntur ex opposito: sed vnum oppositorum non denominatur aliud, quia non dicitur album nigrum, nec è conuersò: ergo &c.

Præterea. Naturalia oriuntur ex principijs naturæ: sed ex principijs naturæ humanæ non oritur gratia: ergo &c.

Præterea. Per naturalia non meremur: sed Christus meruit per gratiam, quam habebat, vt infra patebit: ergo &c.

IN CONTRARIVM est, quia causæ naturalium, sunt naturaliter: sed Christus per gratiam vnionis est Dei Filius naturalis: ergo &c.

Præterea in littera dicitur, & est sumptum ab August. in Enchirid. c. 35. quod illa gratia est illi homini naturalis: ergo &c.

D.P. Aug. in Enchirid. cap. 35.

Dub. Lateralis.

Utrum gratia habitualis, qua fuit repletus Christus, potuerit ei dici naturalis. Conclusio est affirmatiua.

D Thom. 3. p. q. 2. art. 12. Caiet. Medina. Porreeta. Aluarez. Valentia. Vasquez. Suar. & Nazarius locis supracitatis. Dur. in 3. d. 4. q. 3.

VLTERIVS forte B dubitaret aliquis, dato, quod gratia vnionis possit dici illi homini naturalis. Utrum gratia habitualis, qua fuit repletus Christus, potuerit ei dici naturalis.

Et videtur, quod non: quia quod facit filios adoptionis, non videtur, esse alicui naturale: sed gratia habitualis, quae est donum Dei, facit filios adoptionis: ergo &c.

Præterea. Licet per gratiam vnionis sit Christus Dei Filius naturalis, tamen per gratiam habitualem non videtur, quod sit filius naturalis, quia tunc omnes habentes huiusmodi gratiam Dei essent filij naturales, sed hoc est falsum: ergo &c.

IN CONTRARIUM est, quia quod simul oritur cum aliquo, videtur, esse ei naturale, sed gratia habitualis in illo instanti, in quo conceptus fuit Christus in Virgine fuit in eo: ergo &c.

RESOLVTIO ARTICVLI D
Principalis.

Gratia vnionis non fuit Christo homini naturalis secundum essentiam, vel secundum rem: sed bene secundum sex effectus ipsius gratiae. Primò fecit, ut Christus homo esset naturalis Filius Dei Patris. Secundò, ut talis esset verus filius Virginis Matris. Tertio, ut diceretur homo naturalis per naturam humanam, sicut ceteri homines. Quarto, ut eius natura humana haberet esse participatum, & in alio, ut cetera creata naturaliter

A habent. Quintò, ut suppositum diuinum suppleret vices suppositi creati, quod naturaliter potest competere omnibus suppositis diuinis: sicut natura diuina supplere vices cuiuslibet naturae creatae. Sextò, fecit hominem Christum impeccabilem, & sicut peccatum dicitur præter, vel contra naturam, ita virtus opposita, & impeccabilitas comparatiuè potest dici secundum naturam, & naturalis.

RESPONDENTVM ad dubitationem

B primam, scripta communia respondent, gratiam vnionis esse Christum naturalem, quia per huiusmodi gratiam, est Christus Dei Filius naturalis; & quia quod est causa, ut aliquis sit filius naturalis, potest dici quid naturale, ideo gratia vnionis potest dici illi homini naturalis, quia per eam est Dei Filius naturalis. Verum verba Sanctorum, & maxime D.P. Augustini tanti doctoris, & iam profundi, non debent sic leuiter pertransiri.

Possumus ergo dicere, quod illi homini gratia vnionis fuit naturalis quinque modis, ut sit primus modus, qui iam dictus est, prout ille homo comparatur ad personam Dei Patris, cuius per gratiam vnionis est filius naturalis. Secundus modus sit, prout comparatur ad hominem matrem. Tertius modus, prout comparatur ad suam personam propriam. Quartus modus, prout comparatur ad suam naturam humanam. Quintus, prout comparatur ad suam naturam diuinam.

Declarato ergo primo modo, prout Christus comparatur ad Deum Patrem. Secundus modus, prout comparatur ad hominem matrem, sic declarari potest. nam per illam gratiam vnionis, per quam vniuit sibi naturam humanam, quam assumpsit, de Virgine matre, factus est filius hominis, id est filius Virginis matris naturalis: & quia quod est causa, ut aliquis sit filius naturalis, potest dici illi quid naturale, ideo gratia vnionis potest dici Christo naturalis, non solum, ut comparatur ad personam Dei Patris, cuius per gratiam vnionis, homo ille est Filius Dei Patris naturalis, sed etiam, prout per talem gratiam comparatur ad hominem, vel Virginem matrem, quia per eam,

Opinio aliorum.

Refellitur dicta opinio.

Christo gratia vnionis fuit naturalis quinque modis.

eam, vt patet, est illius hominis, vel illius Virginis filius naturalis.

Tertius modus est, prout Christus comparatur ad suam personam propriam, quia Christus factus est homo eiusdem speciei nobiscum, & est eiusdem speciei cum omnibus hominibus: sed hanc videmus in omnibus suppositis, non solum humanis, sed quarumcunque rerum, quia quælibet natura est in suo supposito naturaliter: quod ergo in omnibus alijs hominibus est sua natura naturaliter, hoc fecit in Christo gratia vnionis, vt esset Christus verus, & naturalis homo per naturam humanam, sicut cæteri homines, sunt homines naturales per suam naturam humanam. Non est enim Christus homo adoptiuus, sed homo naturalis, per naturam humanam, sicut & cæteri homines, sed hoc non posset esse, nisi illi homini esset huiusmodi gratia naturalis: ergo &c.

Quartus autem modus, prout comparatur ad suam naturam humanam, sic patet, quia in hoc differt diuina natura ab omnibus alijs naturis, quia natura diuina est ipsum suum esse, & non habet esse, per participationem: omnis autem alia natura, est natura creata, & non est suum esse, sed participat esse, & non habet per se esse, sed semper habet esse in alio. Propter quod quantum ad hoc, vera est illa propositio Alani. *Deus est, respectu cuius omnis alia substantia est accidens.* quia, sicut non habentis per se esse, est in alio esse, & sicut accidens non est ens, nisi quia entis, sic quælibet natura creata non est ens, quod habeat esse per se, sed est ens, quia est entis, vel est ens, quia habet esse in alio, id est in suo supposito, & habet esse, per esse suppositi.

Differt tamen substantia etiam creata ab accidente, quia licet talis substantia non possit esse nisi in suo supposito, tamen illud suppositum talis substantia constituit in esse.

Accidens verò suum subiectum non constituit in esse, sed sustentatur in illo iam in esse constituto. Et in hoc natura humana in Christo habuit duplicem modum accidentis. Vnum, quem habent omnes naturæ creatæ, etiam substantiales, quæ non habent per se esse, sed de necessitate sustentantur in aliquo suppo-

sito. Alium autem modum accidentis habet natura humana in Christo, quia sicut accidentia non constituunt subiectum, in quo sunt, sed sustentantur in subiecto, iam in esse constituto, sic humanitas Christi non constituit suppositum, in quo est, sed sustentatur in supposito ab æterno in esse constituto. Redeamus ergo ad propositum, & dicamus, quod cum hoc sit naturale naturæ humanæ, vt non habeat esse per se, sed semper habeat esse in supposito aliquo, gratia vnionis, per quam natura humana in Christo sustentatur in aliquo supposito, quia sustentatur in supposito Verbi, quantum ad hunc effectum, potest dici quid naturale.

Quintus autem modus, secundum quem gratia vnionis potest dici quid naturale, potest sumi, prout suppositum Verbi comparatur ad suam naturam diuinam. nam hoc est naturale naturæ diuinæ, quod possit supplere vices omnium aliarum naturarum, quia quicquid potest natura diuina, cum natura ignis, vel aquæ, vel quacunque alia natura, potest sine huiusmodi natura, potest enim calefacere sine natura ignis, infrigidare sine natura aquæ, & facere effectus omnium aliarum naturarum, sine alijs naturis. Et sicut naturale est diuinæ naturæ posse supplere vices omnium aliarum naturarum, & facere sine illis naturis, quicquid possunt omnes aliæ naturæ, sic naturale est cuiuslibet supposito, vel cuiuslibet personæ in illa natura, supplere vices omnium aliorum suppositorum, vel omnium aliarum personarum, & facere sine illis personis, suæ suppositis, quicquid possunt omnia illa supposita, vel personæ.

His autem omnibus benè intellectis, possumus clarè videre, quomodo sit facta vnio naturæ humanæ, & diuinæ in illo supposito, vel in illa persona Verbi. nam licet in alijs hominibus, quælibet natura constituat suum suppositum, & sustentetur in esse in suo supposito, per eam constituto, in solo Christo fuit hoc singulare, quod natura humana in ipso non constituit suppositum, vel personam, sed sustentatur in supposito, vel in persona Verbi, ab æterno in esse constituta. Patet ergo quomodo gratia vnionis debet

Sicut naturale est naturæ diuinæ posse supplere vices omnium aliarum naturarum: ita naturale est cuiuslibet supposito diuino posse supplere vices quorūlibet suppositorū creatorū.

Substantialis natura dicitur esse in alio, non vt accidens in subiecto, sed vt in supposito, quod constituit.

Natura humana in Christo habuit duplicem modum accidentis.

bet dici quid naturale, prout suppositum, vel persona Verbi comparatur ad suā naturam diuinam, quia sicut naturale est illi naturæ, quod possit supplere vices omnium aliarum naturarum, sic naturale est cuilibet supposito in illa natura, quod possit supplere vices omnium aliorum suppositorum. Et quia hoc fecit illa vnio, vel illa gratia vnionis, vt suppositum Verbi, quod est suppositum in natura diuina, suppleret vices suppositi humani, & in eo sustentaretur humana natura Christi, sicut alia naturæ humanæ sustentantur in suis suppositis; ideo manifestè patet, quomodo illa vnio, vel illa gratia vnionis potest dici quid naturale, prout suppositum Verbi comparatur ad suam naturam diuinam.

Assignati sunt ergo quinque modi, quibus gratia vnionis potest dici naturalis illi homini Christo, quorum vnus modus fuit cōmunis, & quatuor alij particulares, quos superaddidimus: possumus rursus assignare sextum, quem tangit Augustinus, à quo ista verba sumuntur in Enchiridio cap. 38. vt dicatur gratia vnionis esse in Christo naturalis, prout operationes humanæ comparantur ad vitia, & virtutes, vt dicatur aliquid opus naturale, prout est virtuosum, & dicatur præter naturam, vt est vitiosum, secundum quem modum loquitur Damascen. lib. 2. cap. 30. quòd virtutes sunt secundum naturam, & vitia præter naturam, vel contra naturam. Et quia hoc facit gratia vnionis in Christo, quòd ille homo non posset peccare, & non posset facere opera vitiosa, quæ sunt præter naturam, sed solum virtuosa, quæ sunt secundum naturam, ideo etiam quantum ad hunc modum sextum, potest dici gratia vnionis illi homini naturalis. Hoc est ergo quod August. ait in præfato libro, & capitulo Enchiridij, quòd in humanæ naturæ susceptione fieret quodammodo ipsa gratia illi homini naturalis, quæ nulum peccatum posset committere.

A & natura diuiduntur ex opposito, quantum ad id, quod sunt per essentiam, quia hoc est natura, quod ei debetur ex debito suorum naturalium principiorum. Hæc autem est gratia, quæ datur ex mera liberalitate, nullis præcedentibus meritis, secundum quem modum gratia vnionis fuit maxima gratia, quæ vt ait Augustinus in Enchiridio cap. 38. *De Maria Virgine natus Dei Filius insinuat nobis gratiam Dei, quia homo nullis præcedentibus meritis in ipsa exordio naturæ suæ, quo esse cepit, Verbo Dei, vel Verbo Deo copularetur in vnitatem personæ, & quamuis hoc modo illa gratia vnionis Dei, non debeat dici naturalis: tamen quantum ad sex suos effectus, potest illa gratia vnionis dici naturalis, vt est per habitum declaratum.*

B Ad secundum dicendum, quòd in Christo est duplex natura humana & diuina; & quamuis illa gratia vnionis non habuerit suæ originis principium, ex natura humana in Christo, habuit tamen suæ originis principium, & suæ factionis causam, ex natura diuina existente in Christo, quæ est eadem in Patre, Filio, & Spiritu Sancto. Nam licet solus Filius sit incarnatus, vel vnitus carni, illam tamen incarnationem, vel vnitatem operata est natura diuina, vel tota Trinitas.

C Ad tertium dicendum, quòd licet Christus fuerit verus homo, sicut alij homines, non tamen erat purus homo, sicut & alij homines, quo sequitur, quòd gratia vnionis possit dici sibi naturalis, & non alijs hominibus.

D Ad quartum dicendum, quòd gratia vnionis potest dici naturalis quantum ad multos effectus, vt est per habitum declaratum, in se tamen fuit maxima gratia, quæ posset fieri homini. Nam August. in præfato cap. Enchiridij ait, *hoc insinuare nobis Dei gratiam, vt homo copularetur Verbo in tantam personam vnitatem, vt idem ipse esset Filius Dei, qui filius hominis, & filius hominis, qui filius Dei.*

Gratia vnionis non dicitur naturalis secundum essentiam, sed secundum suos sex effectus. & sic primo modo opponitur naturæ, non secundo.

In Christo fuit duplex natura, diuina, & humana; gratia non habuit originem a natura humana, sed à natura diuina.

Puri homines per naturalia non merentur: sed Christus erat Deus, & homo, propter quod gratia vnionis erat sibi naturalis, & ideo per gratiam vnionis mereri potuit.

Causa vnionis dupliciter consideratur, vel in se, vel quantum ad suos effectus: non fuit naturalis primo modo, sed secundo.

D. P. Aug. in Enchirid. c. 38.

Opus virtuosum dicitur opus naturale.

D. Damasc.

Gratia vnionis facit Christum in peccabilem.

RESP. AD ARGUMENTA Principalis Articuli.

Ad primum autem argumentum primæ quæstionis, dicendum, quòd gratia, Aegid. super iij. Sent.

Resolutio Dub. Lateralis.

Gratia habitualis Christo potest dici naturalis, quia eam habuit in exordio temporis,

Q

poris, in quo habuit naturam humanam: & quia est à natura diuina in Christo existente: ac tandem, quia natura dici potest omne illud, quod intellectu capi potest, & quod informat aliquid propria, & specifica differentia, quorum utrumque competit gratiæ habituali Christi.

Aliorū rationes ad quæst.

D secundam dubitationem lateralem. Vtrum gratia habitualis, possit dici Christo naturalis, respondent dicta communia, & assignant duplicem modum, quibus gratia habitualis possit dici Christo naturalis, quorum vnus sumitur ex parte temporis. Nam illud, quod competit alicui, ex ipso exordio temporis, quo incepit esse homo potest dici illi naturale: talis fuit Christo homini gratia vnionis, & gratia habitualis: ideo potest dici vtraque huiusmodi gratia homini naturalis, vel quasi naturalis: Et hæc via communis bona est, quia est via Augustini in præfato capite Enchiridij, qui indifferenter loquens de gratia Christi, dicit eam esse naturalem, vel quasi naturalem, quia competit ei, ex ipsa origine naturæ suæ, quæ esse cœpit: id autem non potest intelligi de Christo in eo, quòd Deus, quia hoc modo esse non cœpit, sed solum competit ei in eo, quod homo, quia non ab æterno, sed quando venit plenitudo temporis factus est homo.

Secunda via, vel secundus modus communis est, quia tam gratia vnionis, quàm gratia habitualis fuit Christo naturalis, quia vtraque gratia facta est ab aliqua natura existente in Christo, non ab humana, sed à diuina. Nam vtraque gratia fuit quoddam opus, vel quidam effectus diuinæ naturæ.

Ratio Doctoris Augustini.

Nomen naturæ quomodo sumitur secundum Boetium.

Possimus autem nos tertiam viam, vel tertium modum assignare. Nam in omnibus rebus sermones sunt expetendi secundum materiam: Quia natura potest dici secundum Boetium in lib. de duabus naturis, omne illud, quod aliquo modo intellectu capi potest, vel natura dicitur omne illud, quod informat aliquid propria, vel specifica differentia, secundum quem modum ipsa gratia est quædam natura, quia est aliqua res, quæ intellectu ca-

A pi potest, vel est aliquid informatum suo proprio, vel sua specifica differentia, sed si gratiæ potest competere nomen nature, potest sibi competere aliquid, quod est sibi naturale. Etenim quod posterius est, semper præsupponit illud prius, sine quo esse non potest. Dicemus ergo, quòd inuenimus Deum vniri sex modis rebus. Nam tribus modis, per præsentiam omnia cernendo, & videndo, per potentiam, omnibus dominando; per essentiam omnia conseruando, vnitur omnibus rebus creatis. Vnde August. 10. confessionum vult, quòd *si ad momentum dimitteret creaturam, in æternum creatura non esset*. Quarto modo est Deus in rebus, scilicet in solis iustis per gratiam. Quintò est in solis beatis, per gloriam. Sextò in solo Christo, per vnionem personæ Verbi. Iste autem sextus modus est vltimus modus essendi Dei in aliqua re, & naturale est isti modo præsupponere omnes alios modos. Propter quod si humana natura in Christo est vnita Deo, siue Verbo, in vnitæ personæ, oportet, quòd ista vnio naturalis præsupponat omnes alias vniones: Propter quod naturale est isti vnioni, secundum quam Deus est vnitus humanæ naturæ personaliter, quòd sit ei iunctus, per gloriam: ideo Christus simul erat viator per passibilitatem corporis, habens in se habitum gratiæ, & comprehensor, per visionem apertam, habens in se habitum gloriæ. Fuit ergo Deus in Christo homine per præsentiam, potentiam, & essentiam, sicut est in omnibus rebus, & fuit in eo per habitum gratiæ, sicut est, & amplius quàm in omnibus iustis viatoribus, & fuit in eo per gloriam, & visionem apertam, sicut est in omnibus comprehensoribus, quas omnes vniones naturaliter præsupponit (vt dictum est) vnio personalis. Cùm ergo quæritur. Vtrum gratia habitualis esset Christo naturalis, dici potest, quòd si naturalis est Christo vnio personalis omnibus illis sex modis, quibus dicimus, naturalis est Christo gratia habitualis, vel habitus gloriæ, per visionem apertam, tanquam quædam præsupposita naturaliter à gratia vnionis personalis.

Gratiæ potest competere nomen nature.

Deus vnitur rebus sex modis.

D.P. Aug. tom. 1.

Vnio personalis in Christo præsupponit naturaliter vniones per potentiam, præsentiam, essentiam, gratiam, & gloriam, & sic gratia habitualis præsuppositiue dicitur naturalis, quia naturaliter à gratia vnionis præsupponitur.

RESP. AD ARGUMENTA
Dubitationis Lateralis.

Ad primum dicendum, quod non est inconueniens aliquid esse speciale in Christo, quod non in aliquo alio: Licet ergo gratia habitualis faciat alios homines filios adoptionis; Christum tamen, qui erat Dei Filius naturalis, non fecit filium adoptiuum, quia quando aliquid denominatur ab eo, quod est perfectè, & simpliciter non debet denominari ab eo, quod est imperfectè, & secundum quid. Cum ergo esse filium naturalem, sit esse filium simpliciter, & perfectè, esse autem filium adoptiuum, sit esse filium imperfectum, & secundum quid, Christus, qui est Dei Filius naturalis, nullo modo debet dici filius adoptiuus. Ex hoc autem patere potest bona, & pulchra ratio, quare Christus non dicitur filius Spiritus Sancti, quia si esset eius filius, esset filius adoptiuus, à qua filiatione nullo modo debet denominari Christus, cum sit Dei Patris, in eo quod Deus, & hominis matris, in eo quod homo, filius naturalis. Propter quod nec Spiritus Sancti, nec sui ipsius, nec totius Trinitatis debet dici filius adoptiuus, quia quando potest esse denominatio ab eo, quod est simpliciter, non potest fieri ab eo, quod est secundum quid. Hoc ergo dictum, cum alijs superius enarratis, hanc materiam sufficienter declarant. Et propter hoc potest patere solutio ad secundum, quia licet gratia habitualis faciat alios homines Dei filios adoptionis, Christus, qui est perfectè Dei filius naturalis, à tali filiatione Dei adoptiua, quæ est secundum quid, & imperfecta, denominari non debet.

Quando in aliquo est simpliciter, & secundum quid, denominatio sit ab eo, quod est simpliciter, & non ab eo, quod est secundum quid.

Quia Christus est Patris, & Matris filius naturalis, non potest dici adoptiuus.

Gratia habitualis facit filios Dei adoptiuos illos, qui non sunt filij naturales, sicuti est Christus.

A sunt essentialia, non personalia, ut quia generare est quid personale in Patre, non valet, quod si Pater generat, omnes tres generant. Et quia incarnatio est quid personale in Filio, cum facta sit unio incarnationis in persona Filij, non valet si Filius est incarnatus, quod omnes tres sint incarnati.

Dicitur Magistri intelligendum est essentialiter, non personaliter.

Verum, quia, licet ad personam Filij sit terminata incarnatio, & hoc sit personale in Filio, tamen operari, vel facere illam incarnationem, vel induere Filium carne, est quid essentialia, & est commune toti Trinitati. In talibus ergo nominato uno, omnes tres intelliguntur, proprie loquendo. Nam loquendo appropriate, non est inconueniens, quod est commune omnibus tribus personis, appropriari uni personæ tantum.

B

C

D

Dub. I I. Litteralis.

ALTERIVS fortè aliquis inquireret de eo, quod in littera dicitur. Non est concedendum, quod quicquid de aliquo nascitur sit filius eius, quomodo verificetur hoc dictum.

DICENDVM, quod esse de aliquo, vel ex aliquo, potest intelligi materialiter, cum dicitur, quod gladius est de ferro, vel ex ferro, & scamnum de ligno, vel ex ligno. Potest etiam hoc intelligi effectiue, cum dicitur, quod gladius est de fabro, & scamnum de carpentario: & quia filius comparatur ad matrem materialiter, ad patrem verò effectiue, utroque modo possumus quærere de veritate quæsitæ, & loqui, per comparisonem ad matrè. Vtrum quicquid nascitur de aliquo materialiter, possit dici eius filius, tanquam matris: & Vtrum quicquid nascitur de aliquo effectiue, possit dici eius filius, tanquam patris. Propter quod sciendum, quod esse de aliquo materialiter, non sufficit ad hoc, quod sit eius filius, tanquam matris, sed oportet quod illud, de quo nascitur aliquid materialiter, sit eiusdem speciei, cum illo, de quo nascitur, propter quod capillus, lubricus, &c. quæ oriuntur de homine materialiter, non sunt filij hominis, tanquam matris,

Id quod ex aliquo nascitur, ad hoc ut dicatur filius, quæ requirantur.

Dub. I. Litteralis.

PER litteram primo quæritur de illis verbis: Vno nominato in diuinis, omnes tres intelliguntur. Contra. Dicimus Dei Filium incarnatum; non tamen propter hoc intelliguntur omnes tres personæ.

DICENDVM Verba Magistri, vel Augustini intelligenda esse in ijs, quæ Aegid. super iij. Sent.

nec tanquam Patris, quia secundum quod huiusmodi, non sunt eiusdem speciei, cum homine. sed verè Christus fuit filius Virginis, quia de ea natus materialiter: ut natus de ipsa, fuerit eiusdem speciei cum ipsa.

Sed quantum ad aliam partem questionis, Vtrum quod nascitur de aliquo effectiue, debeat dici Filius eius tanquam Patris, patet, quod Pater est principale agens, & naturale, & eiusdem naturæ cum Filio, propter quod, licet Christus, secundum quod homo possit dici effectiue natus de Spiritu Sancto, id tamen non fuerit naturaliter, sed supernaturaliter, quia Christi conceptio, & organizatio fuit facta in vno, & eodem instanti: Rursus licet Christus, in eo quod est Deus, sit eiusdem naturæ cum Spiritu Sancto, tamen ut homo; & ut conceptus de Spiritu Sancto, non est eiusdem naturæ cum illo, & ideo non est Filius Spiritus Sancti, nec propriè Spiritus Sanctus est pater eius.

Christus cur
nondicatur
filius Spiritus
Sancti.

Aqua Baptismi est
organum diuinæ
miseri-
cordiæ: &
ignis inferni
organum
diuinæ iu-
stitiæ.

Si inueniatur
baptizatum
dici aquæ
filius:
intelligi de-
bet transumptiue,
non
propriè.

Dub. III. Litteralis.

VLTERIVS autem dubitatur de eo, quod in littera dicitur: *Vt enim omittam aliter de homine nasci filium, aliter capillum.* Videtur quod hoc non sit aliqua sententia, quia illud verbum, omittam, quod est verbum transitivum, non habet casum accusativum, in quem transeat.

DICENDVM, quod communiter

A textus sententiarum ita habent: sed si recurramus ad text. Augustini Enchirid. cap. 37. vnde ista verba sunt desumpta tollitur talis dubitatio, sic enim stat ibi textus, ut enim omittam alia, aliter &c. Tom. 3.

Dub. IV. Litteralis.

LTERIVS fortè dubitaret aliquis, de eo, quod in littera dicitur, *Dicuntur etiam filij gehēna.* quomodo hoc habeat veritatem.

DICENDVM hoc esse consuetum in Scriptura sacra, quod aliquis dicatur filius eius, quod iuste meruit, secundum quem modum loquitur David Reg. 26. quando tulit lanceam Saul dormientis, & scyphum aquæ, qui erat ad caput eius, cum ait: *Vivit Dominus, quoniam filij mortis estis, quia non custodistis Dominum vestrum Christum Domini*, id est Regem, quia ergo negligentes regis custodiam, iuste merebantur mortem, debebant dici filij mortis, sic quia peccatores iuste merentur gehennam, possunt dici filij gehennæ.

Cur aliqui
dicantur filij
gehēna

1. Reg. c. 26

Dub. V. Litteralis.

LTERIVS fortè dubitaret aliquis de eo, quod in littera dicitur de Christo homine: *diuina gratia corporaliter est repletus.*

Sed contra. Quia, esse corporaliter in aliquo, est esse ibi circumscriptiue. Deitas autem, vel diuina gratia non est in aliquo circumscriptiue: ergo &c.

Præterea. Angelus, qui respectu Dei potest dici, quid corporale, non est alicubi corporaliter: multò magis ergo ipsa Deitas, vel ipsa diuina gratia non potest alicui corporaliter inesse.

DICENDVM, Deitatem, vel diuinam gratiam esse in Christo corporaliter, dupliciter posse verificari. Vno quidem modo, quia ipse Deus, vel Deitas in Christo non solum fuit vnita animæ Christi, sed etiam eius corpori, &

Quomodo
Christus di-
catur diuina
gratia
corporaliter
repletus.

eius

eius carni, vt hoc modo Deus, vel Deitas Christi, vel eius gratia vnionis, secundum quam humanitas est vnita Deo, vel Deitati, diceretur esse in Christo corporaliter, quia etiam ipsi carni, & corpori erat vnitus Dei Filius, & illius Deitas.

Secundo modo hoc potest verificari, vt esse corporaliter idem est, sicut quod esse plenè, vel secundum plenitudinem. Et hoc sonant verba textus, cum dicitur, quod homo ille diuina gratia corporaliter est repletus. Dicemus ergo, quod linea in his rebus corporalibus habet longitudinem tantum, superficies verò habet longitudinem, & latitudinem, sed corpus habet omnem dimensionem, longitudinem, latitudinem, & profunditatem. Propter quod corpus sic est plenum dimensionibus, quod vltra dimensiones corporis non est dare aliquam aliam dimensionem. Dicitur ergo homo ille esse repletus Deitate, vel diuina gratia corporaliter, quia vltra vnionem, quam habet Deus, & Deitas ad humanitatem Christi, non est dare aliquam aliam vnionem Dei, vel Deitatis possibilem ad quodcunque aliud, vt supra ostendimus, cum narrauimus omnes modos vnitatis, quos habet Deus ad res alias. Quod verò arguebatur in contrarium, quod esse in aliquo corporaliter, est esse in eo circumscriptiuè, patet non esse hunc intellectum verbi propositi, vt est per habita manifestum.

Dub. V I. Litteralis.

VLTERIVS autem dubitatur de eo, quod in littera habetur: *Conceptus, & natus de Spiritu Sancto, dicitur Christus, secundum quod homo.* Vtrum hoc sit propriè dictum.

DICENDVM, quod Christus potest dici conceptus, & natus de Spiritu Sancto, & de Maria Virgine, quia tam conceptio eius, quam humanitas facta est virtute Spiritus Sancti ex Maria Virgine. Tamen si volumus hæc duo præfatis duobus propriè attribuere, dicemus, quod in Symbolo Aegid. super iij. Sent.

Pulchra explicatio quomodo intelligatur plenitudo gratiae corporaliter.

Alo dicitur, quod Christus est conceptus de Spiritu Sancto, quia in vno, & eodem instanti eius conceptio, & organizatio facta sunt; sed dicitur natus ex Maria Virgine, quia ex Virginis vtero natiuitas facta fuit.

Dub. V II. Litteralis.

VLTERIVS autem dubitatur de eo, quod in littera dicitur, *Christus esse factum ex semine David.* Sed contra hoc est, quod dicit Damasc. lib. 3. c. 2. non feminaliter Christum esse factum.

DICENDVM, quod quantum ad proximam Christi generationem, Christus non est factus feminaliter ex Virgine, sed virtute Spiritus Sancti, quantum verò ad generationem matris, & aliorum prædecessorum parentum fuit facta generatio feminaliter, quia omnes huiusmodi parentes nati sunt per concubitum viri, & mulieris.

Christus fuit ex semine Dauid remotione, non proxime.

Dub. V III. Litteralis.

VLTERIVS autem dubitatur de eo, quod in littera dicitur, *aliud est fieri, & aliud nasci.* Sed contra. Fieri videtur etiam quid commune ad omne illud, quod fit ex aliqua materia. ergo &c.

DICENDVM, quod possumus dare differentiam inter facere, & agere, quia facere videtur significare actionem transeuntem in exteriorem materiam, secundum quem modum dicitur in 6. Ethicor. quod *ars est ratio factibilium*: agere autem potest importare actionem non transeuntem, secundum quem modum dicitur in eodem sexto, quod *prudencia est recta ratio agibilium*. Sic etiam possumus dare differentiam inter esse factum, & esse natum, quia facere semper dicit aliquid pertinens ad voluntatem propriè loquendo, sed nasci, vel generari potest importare, vel de se videtur magis importare aliquid naturaliter productum, propter quod parentes generant filios, & filij nascuntur.

Facere significat actionem transeuntem. Agere verò actionem non transeuntem in exteriorem materiam.

tur ex eis; & ideo in littera dicitur, quòd possunt homines generare filios homines, nò autè facere; sed Christus respectu Spiritus Sancti potest dici còceptus, natus, & factus. Ex eo conceptus quidem, quia in instanti corpus Christi fuit virtute Spiritus Sancti conceptum, & organizatum in Virgine. Natus vero, quia nisi foetus, vel filius aliquis esset conceptus in vtero, non posset nasci ex vtero: factus autem, quia factio illa, qua conceptus fuit Christus, procedebat à voluntaria operatione totius Trinitatis, & appropriatè à Spiritu Sancto.

DISTINCTIO V.

DR AETEREA inquiri oportet, &c. Postquam Magister determinavit de Incarnatione Verbi, quantum ad assumptam in prima distinctione, & de huiusmodi incarnatione, quantum ad rem assumptam, in secunda, tertia, & quarta: In hac quinta distinctione determinat de incarnatione Verbi, quantum ad vtrumque, quærens in huiusmodi incarnatione, quid fuerit ibi assumens, & quid assumptum.

Circa quod duo facit, quia primò de huiusmodi incarnatione mouet quæstionem quadrimembrem, videlicet, Vtrum persona assumpserit personam. Vtrum natura assumpserit personam. Vtrum persona assumpserit naturam, & Vtrum natura assumpserit naturam. Secundò circa hoc idem mouet alias quasdam quæstiones, ibi, *Si queritur Vtrum*. Circa primum duo facit, quia primò mouet præfatam quadrimembrem quæstionem. Secundò ad quæstionem prælibatam respondet ibi, quasi statim. *post hæc inquisitio*. Dicit ergo, quòd inquiri oportet, quid eorum potius concedendum sit, vel quòd natura naturam, vel quòd natura personam, vel quòd persona naturam: Deinde cum dicit, *Hæc inquisitio*, respondet ad propositam quadrimembrem quæstionem.

A Ad cuius euentiam, sciendum, quòd præfatæ quadrimembres quæstionis duo membra sunt nota, & clara, negatione, quia persona non assumpserit personam, nec natura assumpserit personam, nullo enim modo persona fuit assumpta. Tertium autem membrum est clarum affirmatione, videlicet quòd persona assumpserit naturam, quia persona diuina assumpserit naturam humanam. Duo ergo facit, quia primo respondet ad tria membra præfatæ quæstionis, quorum duo sunt clara negatione, & vnum est clarum affirmatione. **B** Secundo respondet ad quartum membrum, Vtrum natura diuina assumpserit naturam humanam, quòd est scrupulosum, & difficile. Secunda ibi: *de quarta verò*. Circa quod duo facit, quia primo arguit ad partem negatiuam, quòd natura non assumpserit naturam, sed persona naturam. Secundo autem ad partem affirmatiuam, ostendens, quòd natura diuina assumpserit naturam humanam. ibi: *Cui videtur obuiare*. Circa quod tria facit, quia primo adducit authoritatem Augustini, quæ videtur asserere, naturam diuinam assumpserit naturam humanam. **C** Secundo, quia authoritas Augustini nò clarè ostendit propositum, quia videtur, quòd accipiatur ibi natura diuina pro persona diuina, adducit plures alias authoritates, clarè asserentes, diuinam naturam assumpserit naturam humanam. Tertio ex ijs, quæ dixerat, concludit duas partes illius quadrimembres quæstionis concedendas esse, videlicet, quòd diuina persona naturam humanam, & natura diuina naturam humanam sibi vniuit, & copulauit. Secunda ibi: *Sed alibi certum*. Tertia ibi: *Ex verbis autem*. Circa quod tria facit, quia primo concludit præfatas duas partes esse asserendas. Secundo declarat, quomodo illæ duæ partes sunt intelligendæ, & sunt asserendæ. Tertio quòd dixerat, probat per Damascen. Secunda ibi: *Nos autem omnes mendacij*. Tertia ibi: *qui sensus ex verbis*.

Tunc sequitur alia pars, *Sed queritur vtrum*. In qua circa incarnationem Verbi, & circa assumptionem carnis mouet quasdam alias quæstiones. Circa quod duo facit, quia primo mouet quæstionem de

de natura, Vtrum natura diuina debeat A
dici caro facta, vel facta homo. Secundò
mouet quæstionem de persona, Vtrum
persona diuina dicatur assumpsisse perso-
nã humanam, ibi. *ideo verò non personam.*
Circa primum duo facit, secundùm quòd
duas quæstiones mouet, & soluit, quarum
prima est, Vtrum natura diuina dicatur
caro facta. Secunda est, Vtrum natura di-
uina dicatur facta homo. secunda ibi: *si
autem natura diuina.* Tunc sequitur
illa pars: *Ideo verò non personam;* in qua
mouet quæstionem de persona diuina, B
Vtrum assumpserit personam humanam.
Circa quod duo facit, quia primo circa
hoc determinat veritatem, asserens, quòd
persona diuina non assumpsit personam
humanam. Secundò contra veritatem de-
terminatam opponit ibi; *Hoc à quibusdam
opponitur.* Circa quod tria facit, quia pri-
mò obijcit contra determinata, ex parte
ipsius animæ, quia si persona Verbi assump-
psit animam rationalem, at animæ ratio-
nali cõpetit definitio personæ, ergo Ver-
bum assumpsit personam. Primò ergo po-
nit hanc obiectionem de anima, & soluit:
Secundò obijcit de ipso homine, quia C
Augustinus, sub anathemate tradit; *Qui
dixerit, vel crediderit hominem non esse
assumptum à Verbo.* Et Psalm. 64. dicit:
Beatus quem elegisti, & assumpsisti. Si
igitur homo est assumptus à Verbo, ergo
aliquis homo, & per consequens aliqua
persona. Tertio circa præfata determinat
veritatem. Secunda ibi: *Aliter quoque.*
Tertia ibi. *Quia hoc nefas.* Circa quod
duo facit, quia primò facit, quod dictum
est. Secundò docet respondere ad hanc
quæstionem. Vtrum aliquis homo, vel D
quidam homo sit assumptus à Verbo, di-
cens, quòd si ibi, per ly homo, intelligatur
persona, respondendum est, quod non.,
si intelligatur natura, respondendum est,
quod sic. Secunda ibi: *Quocirca.* Et
in hoc terminatur sententia
præsents lectionis,
& distinctio-
nis.

QVAESTIO PRIMA.

De ipsa Unione.

VIA Magister in hac quinta
distinctione agit de condi-
tionibus assu-
mentis, & as-
sumpti, cum
assumptio non
possit fieri sine
vnione, ideo de tribus quæremus princi-
paliter. Primò de ipsa vnione. Secundò
de assumente. Tertio de re assumptã.
Circa primum, idest, circa vnionem quæ-
runtur tria.

Primò. Quid sit vnio. Vtrum sit quid
creatum.

Secundò. In quo sit facta huiusmodi
vnio. Vtrum sit facta in natura.

Tertio. Vtrum sit facta in persona.

ARTIC. I.

Vtrum vnio Verbi ad naturam hu-
manam sit quid creatum. Con-
clusio est affirmatiua.

D. Thom. 3. p. q. 2. ar. 7. Caiet. Medina. Siluius. Nazar.
ibidem. Suarez tom. 1. disp. 7. sect. 5. Cabrera
ibidem disp. 1. & 2. Valquez disp. 18. cap. 5.
Richear. in 3. d. 5. art. 2. q. 1. Alenf. 3. p.
q. 12. memb. 1. art. 1.

D primum sic pro-
ceditur: Videtur,
quod vnio, de qua
loquimur, non sit
quid creatum. Nam
vnio habet esse in
ipsa re, quæ est vni-
ta naturæ humanæ:
ergo in ipsa natura diuina, vel in ipso
Deo habet esse huiusmodi vnio: sed quic-
quid est in Deo est Deus, & est quid in-
creatum: ergo &c.

Præterea. Vnio videtur esse relatiuum
æquiparantiæ, sed talia relatiua æqualiter
videntur habere se ad vtrumque extre-
morum;

morum; ergo vnio Dei ad naturam creatam, vel erit in Deo, vel in creatura: & si erit in Deo tunc erit quid increatum: si erit in creatura erit quid creatum: & sic erit aliquid creatum, & increatum. ex quo non potest argui, quod sit quid increatum tantum.

Præterea. Vnio Dei ad creaturam est quid medium inter Deum, & creaturam, sed medium non est aliquod extremorum, ergo huiusmodi vnio non est creator, nec creatura.

Rom. c. 8.

Præterea. Quicquid dicitur de Deo, vel dicitur per causam, sicut dicitur de Spiritu Sancto ad Rom. 8. *Ipsè Spiritus postulat pro nobis*, id est facit nos postulare. vel dicitur per assumptionem, sicut dicitur Deus factus homo, quia assumpsit naturam humanam, vel dicitur tertio per similitudinem, siue per metaphoram, sicut dicitur, ovis, leo, & lapis angularis. Si ergo dicitur vnium naturæ humanæ, vel huiusmodi vnio conuenit Deo per causam, & tunc dicitur vnitus, quia fuit causa illius vnionis. Vel dicitur hoc per assumptionem, vt dicatur vnio de Deo, quia assumpsit vnitatem, cum hoc non possit fieri nisi mediante aliqua vnione, quo posito iretur in vnionibus in infinitum, quia illa alia vnio non posset vniri, nisi mediante aliqua vnione. Restat igitur, quod vnio Dei ad naturam humanam sit facta metaphoricè. Esset ergo Deus naturæ humanæ vnitus, non propriè, & verè, sed metaphoricè, vt hoc modo huiusmodi vnio verè, & propriè non sit quid creatum: ergo &c.

IN CONTRARIUM est, quia quicquid non est æternum, est quid creatum, & est creatura, huiusmodi est vnio, de qua loquimur, ergo &c.

Præterea. Quicquid non est creator est creatura: huiusmodi vero vnio non est ipse creator: ergo &c.

A

Dub. I. Lateralis.

Utrum hæc vnio fuerit maxima inter omnes alias vniones. Conclusio est affirmatiua.

D. Thom. 3. p. q. 2. ar. 9. Caiet. Medina. Cabrera ibidem. disput. 1. & 2. Val. t. 4. d. 1. q. 2. p. 6. Nazar. q. 2. art. 2. controu. vnica. Albertinus tom. 2. coroll. 5. de prædicam. subst. dub. 2. Ricchar. in 3. d. 6. art. 3. q. 3. Vafquez disp. 20. per totum.

B

L T E R I V S autem dubitatur. Vtrū talis vnio fuerit maxima inter omnes alias vniones, & videtur, quod non; quia quantò extrema magis distant, tantò est minor vnio, sed natura diuina, & natura humana maximè distant, ergo eorum erit minima vnio.

C

Præterea. Quanto est maior compositio, tanto est minor vnio: sed in Christo homine est maximè compositio. Nam in quolibet puro homine est etiam maxima compositio, quia animata sunt magis composita, quàm inanimata, & animata sensibilia magis, quàm vegetabilia, & rationalia magis, quàm irrationalia, quod declarat multitudo, & pluralitas potentiarum. Erit ergo in quolibet puro homine maxima compositio. Sed in Christo vltra omnes istas compositiones est compositio, vel vnio diuinæ naturæ ad humanam, ergo talis vnio non est maxima, sed minima.

D

IN CONTRARIUM est Augustinus in Enchiridio. cap. 36. dicens, *hanc vnionem esse tantam*, id est, tam magnam, quia est in vnitatem personæ.

D. P. Aug. Tom. 3.

Dub. II. Lateralis .

Utrum hæc vnio differat ab assumptione . Conclusio est affirmatiua .

D. Thom. 3. p. q. 2. art. 8. Siluius. Caiet. Medina. Cabrera
ibidem. Nazar. ibid. controu. 1. 2. & 3. Ricchar.
in 3. d. 5. art. 2. q. 2. Argent. in 3. d. 5. q. 1.
art. 4. Aluarez. disp. 30.

VTERIVS autem dubitatur . Vtrum huiusmodi vnio differat ab assumptione . Et videtur, quod non, quia quicquid assumitur, assumenti vnitur, quod non esset, nisi assumptio esset idem quod vnio: ergo &c.

Præterea. Quicquid non potest separati, nec re, nec intellectu, videtur esse idem cum illo: sed assumptio humanæ naturæ non potest separari ab vnione re, quia non potest hæc esse sine illa, nec intellectu, quia non potest intelligi talis assumptio sine vnione: ergo &c.

IN CONTRARIUM est. Quia quando aliqua duo sunt idem, non potest vnum competere alicui, nisi competat sibi aliud: sed vnire humanam naturam Filio, competit toti Trinitati: ergo non sunt idem vnire, & assumere, & per consequens vnio non est idem, quod assumptio .

RESOLVTIO ARTICVLI

Principalis .

Vnio Verbi ad naturam humanam est quid creatum, siue sumatur vnio, vt est actio, siue vt est relatio: quia, vt est actio, non est immanens, sed transiens, quæ mutationem præsupponit, & nouitatem includit. Vt est relatio, est aliquid reale in natura humana, quæ mutatur, non autem in Deo, in quo est tantum secundum rationem .

RESPONDEO dicendum ad questionem primam, cum quæritur, quid est vnio; Vtrum sit quid increatum. Dice-

Amus enim; quod vnio dicit actionem quandam, ex qua actione habet esse relatio quædam vnitorum ad inuicem . Hoc est enim vnire aliqua, coniungere illa, vel facere illa esse vnita, & coniuncta . Ex qua factioe resultat quædam relatio vnitorum ad inuicem . Propter quod vnio potest dicere, vel actionem, qua vnuntur aliqua, vel ipsam relationem, qua ad inuicem referuntur vnita . Vtroque ergo modo, tam ratione actionis, quam ratione relationis, ostendere possumus, vnionem illam, de qua loquimur, esse quid creatum . Ratione ergo actionis ostendemus tripliciter vnionem illam, de qua loquimur, esse quid creatum . Primò, prout huiusmodi vnio non est actio quælibet, sed est actio transiens . Secundò, prout est actio mutationem præsupponens . Tertiò, prout est actio nouitatem quandam includens .

Vnio dicit actionem; & relationem inter vnita

Tripliciter ostenditur vnionem, vt actio est, esse quid creatum .

Prima via sic patet . Nam in Deo, & in quolibet agente, per intellectum, & voluntatem est duplex actio, immanens, sicut velle, & intelligere, & transiens, sicut est agere in effectu, vel operari in exteriorè materiam . Et si hæc volumus adaptare ad Deum, dicemus, quod velle, & intelligere Dei sunt quid increatum, & sunt idem, quod ipse Deus, sed vnire ipsi Verbo, vel Dei Filio naturam humanam, quantumcunque aliam à natura diuina, est actio transiens in exteriorè materiam, vel est transiens in naturam aliam à natura diuina, ideo oportet talem actionem, quia est actio transiens, esse quid creatum . Nec propter hoc tollitur veritas vnionis, quia verè ex tali actione transeunte, quæ competit toti Trinitati (quia, vt supra patuit tota Trinitas vnuit humanam naturam Verbo) verè ex tali actione, humana natura est sic vnita .

In quolibet agente per intellectum, & voluntatem, est actio immanens, & transiens .

Vnio Verbi ad naturam humanam, est actio transiens .

Secunda via ad hoc idem sumi potest, non solum, prout talis actio est transiens, sed prout est motum, vel mutationem præsupponens . Nam non potuit fieri talis vnio, nisi motu, vel mutatione aliqua facta in humana natura . Et quia Deo nec motus, nec mutatio competere possunt, quia vt probatur in 8. phisic. est deuenire ad aliquid omninò immobile per se, per accidens, & ab intra, & vt ait Boetius de ipso Deo, quod *stabilis in se manens, dat*

Arith. 8. phisic. sic. 46.